

QuickScan Grolloo, Blues Festival

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming

Rapportnummer

R23.075

Status

1.0 (definitief)

Datum

23-10-2023

Opdrachtgever

Rho Adviseurs
Druifstreek 72-C
8911 LH Leeuwarden

Auteur

Tessa Mulder

Controle

Jildou Dekker

Voorpagina

Huidige festivalterrein vanaf de oostzijde.

Te citeren als

Mulder, T., 2023. QuickScan Grolloo, Blues Festival; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport R23.075 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Copyright

© 2023 JM ecologie b.v.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Globale ligging	1
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	2
1.4	Scope van de QuickScan	4
1.5	Werkwijze	4
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie	6
2.2	Ingreep	8
3	Resultaten bureaustudie en veldbezoek soortbescherming	9
3.1	Bureaustudie (NDFP)	9
3.2	Veldbezoek	10
4	Resultaten bureaustudie gebiedsbescherming	27
4.1	Natura 2000	27
4.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	29
4.3	Bosclustering en waardevolle bosgemeenschappen	30
4.4	Bijzonder provinciaal natuurgebied of landschap	31
5	Effecten en gevolgen soortbescherming	32
5.1	Overzicht beschermde soorten	32
5.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	33
6	Effecten en gevolgen gebiedsbescherming	36
7	Vervolgstappen soorten en gebieden	37
7.1	Soorten	38
7.2	Gebieden	42
8	Tussenconclusie	43
9	Conclusie	44
	Geraadpleegde bronnen	45
	Bijlage 1 – Jaarrond beschermde nesten per provincie	1
	Bijlage 2 – MEMO Hekkelman Advocaten N.V.	6

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht. In de provincie Friesland treedt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten in werking met ingang van de Omgevingswet. De provincie Groningen hanteert geen officiële lijst, maar stelt dat essentiële nesten functioneel niet weggenomen mogen worden.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan, zolang dit niet leidt tot het beschadigen van de functionaliteit van een vaste voortplantings- of rustplaats. Tevens mag de verstoring er niet toe leiden dat de leefomgeving die nodig is om de vaste voortplantings- of rustplaats te laten functioneren, in het geding komt.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen één of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

Gebiedsbescherming

De bescherming van gebieden met natuurwaarden valt op te delen in categorieën. De bescherming van deze gebieden komt deels voort uit de Wet natuurbescherming en deels vanuit provinciaal beleid. De wijze en mate van bescherming varieert tevens. Het gaat om de volgende categorieën:

1. Natura 2000-gebieden;
2. het Natuurnetwerk Nederland;
3. provinciaal beschermde natuurgebieden.

De Natura 2000-gebieden zijn beschermd onder hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland vindt zijn oorsprong in de Wnb, maar wordt uitgewerkt middels provinciaal beleid. De provinciaal beschermde natuurgebieden zijn middels provinciaal beleid beschermd.

Natura 2000-gebieden

In Nederland zijn speciale beschermingszones aangewezen welke onderdeel uitmaken van een Europees ecologisch netwerk; de Natura 2000-gebieden. Het doel van de Natura 2000-gebieden is het behoud en herstel van natuurlijke habitats en van de gunstige staat van instandhouding van soorten van de Vogelrichtlijn en de Habitatsrichtlijn binnen hun natuurlijke verspreidingsgebied. Per Natura 2000-gebied is een beheerplan opgesteld waarin de inrichting, het beheer en het gebruik van een Natura 2000-gebied is vastgelegd.

Een plan of project wat buiten het beheerplan valt en significant negatieve gevolgen voor een Natura 2000-gebied kan hebben (zowel afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten), mag enkel worden uitgevoerd indien een vergunning verkregen is. Om te bepalen of een plan significant negatieve gevolgen kan hebben, en daardoor een vergunning en passende beoordeling noodzakelijk zijn, kan een voortoets worden uitgevoerd.

Natuurnetwerk Nederland

In de Wet natuurbescherming is opgenomen dat de provincies zorgen voor de totstandkoming van een landelijk samenhangend landelijk ecologisch netwerk. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN), voorheen bekend als de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Door de verschillende natuurgebieden in Nederland te verbinden kunnen soorten zich verspreiden en kan uitwisseling tussen verschillende populaties plaatsvinden. De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en is dus planologisch beschermd. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Provinciaal beschermde natuurgebieden

Tot slot bestaan er diverse provinciaal beschermde natuurgebieden. De bescherming van deze gebieden wordt middels provinciaal beleid geregeld en valt derhalve tevens niet onder de Wet natuurbescherming. In Drenthe betreffen dit de bosclustering en waardevolle bosgemeenschappen en bijzonder provinciaal natuurgebied of landschap.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande wijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en rond het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming en de gebiedsbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de bescherming Houtopstanden.

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande werkzaamheden en/of wijziging meerdere jaren ligt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDDF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn. De ligging van beschermde gebieden ten opzichte van het plangebied wordt vastgesteld aan de hand van online databanken van de provincies en het rijk.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Tessa en Jildou van JM ecologie b.v. op 1 juni 2023. Het bezoek is uitgevoerd van 09:00 tot 15:30 uur, bij 13°C en 3 Bft, op een bewolkte dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de werkzaamheden en/of wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatsvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied bestaat uit meerdere percelen aan de oostzijde van de plaats Grolloo. Grolloo is gelegen op ongeveer zeven kilometer afstand ten zuidoosten van de stad Assen.

De omgeving van het plangebied bestaat aan de westzijde uit de plaats Grolloo met vele vrijstaande huizen, voetbalvelden, een vakantiepark, restaurants, hotels, musea, winkels, wegen en een school. Vanaf de noordzijde loopt de N376 (Schoonloërstraat) door het plangebied heen naar het zuiden. Aan de oostzijde van het plangebied ligt een groot bos met een klimpark en twee vennen, waarvan de kleinste de Kleine Moere heet. Op enkele honderden meters afstand aan de zuidzijde van het plangebied is tevens een bos aanwezig wat in het beheer van Staatsbosbeheer is, het Grollerholt. Verder bestaat de omgeving uit een aantal vrijstaande boerderijen met veel agrarisch land, verschillende bossen en wateren.

Het grootste deel van het plangebied bestaat uit verschillende agrarische percelen met hieromheen sloten. Verder staan aan de westzijde van het plangebied twee woonboerderijen met hierin twee cafés. De N376 loopt door het plangebied heen vanaf de zuidzijde (Schoonloërstraat) door naar de noordzijde (Rolderstraat) met erlangs een fietspad. De overige wegen in het plangebied zijn de Oostereind, Oosterpad en de Meerkampsweg. Verder zijn er op meerdere plekken langs het plangebied bosschages en bomenrijen aanwezig.

In afbeelding 2.1 is het plangebied weergegeven. Zie afbeeldingen 2.2 tot en met 2.9 voor een impressie van het plangebied.

Afbeelding 2.1. Het plangebied (rood omlijnd = het festivalterrein; oranje omlijnd = het parkeerterrein) in Grolloo (bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Agrarisch perceel aan de noordzijde van het plangebied vanaf de Oostereind.

Afbeelding 2.3. Bosschage aan de oostzijde van het plangebied.

Afbeelding 2.4. De plas de Moere aan de oostzijde van het plangebied.

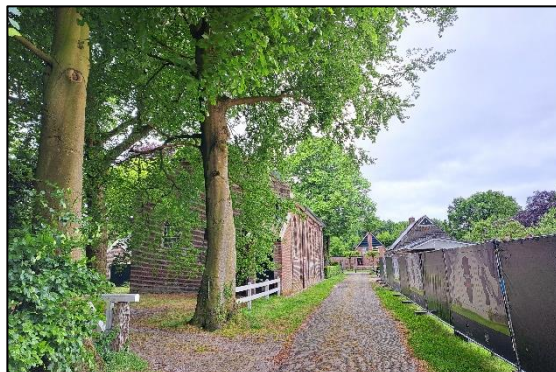
Afbeelding 2.5. De Oostereind vanaf de oostzijde.

Afbeelding 2.6. Agrarisch perceel vanaf het Oosterpad in het midden van het plangebied.

Afbeelding 2.7. De Schoonloërstraat vanaf de noordzijde.

Afbeelding 2.8. Hoofdstraat in het dorp Grolloo vanaf de oostzijde.

Afbeelding 2.9. Hoofdstraat in het dorp Grolloo vanaf de noordzijde.

2.2 Ingreep

Het Blues Festival in Grolloo is een tweedaags evenement wat elk jaar begin juni plaatsvindt. Momenteel ligt er een omgevingsvergunning voor het huidige festivalterrein met een maximum van 14.000 bezoekers. Het plan is om het huidige festival uit te breiden naar een driedaags evenement met 25.000 bezoekers per dag. Het festivalterrein zal op de huidige locatie blijven, maar wel uitgebreid worden met een aantal percelen. Hieromheen zullen aan de oostzijde en zuidzijde percelen gebruikt worden als parkeerterrein. Er worden geen sloten gedempt, maar mogelijk wel draglineschotten gebruikt. Er worden geen bomen gekapt.

Om het Blues Festival te kunnen houden, vinden er verschillende fysieke ingrepen plaats in het plangebied. Er worden verschillende voorzieningen in het plangebied gerealiseerd met het oog op het kunnen organiseren van het betrokken evenement. Het gaat hierbij om de volgende activiteiten en tijdelijke voorzieningen die worden gerealiseerd:

- Het plaatsen van tijdelijke tentstructuren en constructies;
- Het plaatsen van tijdelijke kantoorvoorzieningen;
- Het plaatsen van tijdelijke medewerkers- en publiekshoreca voorzieningen;
- Het plaatsen van tijdelijke sanitaire voorzieningen;
- Het aanleggen van tijdelijke water-, riool-, elektriciteits- en internet infrastructuur;
- Het aanleggen van tijdelijke infrastructurele voorzieningen zoals hekwerk, rijbanen, afvalvoorziening, verlichting en vloeren;
- Het inrichten van tijdelijke parkeervoorzieningen en verkeersmaatregelen;
- Het inrichten van beveiliging-, brandveiligheid- en medische voorzieningen;
- Het inrichten van podium technische installaties ten behoeven van optredens;
- Het organiseren van optredens van diverse artiesten.

3 Resultaten bureaustudie en veldbezoek soortbescherming

3.1 Bureaustudie (NDFF)

Om een inzicht te krijgen in de aanwezige beschermde natuurwaarden binnen en in de omgeving van het plangebied, wordt onder andere gekeken naar de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). In deze database staan gevalideerde waarnemingen van zowel beschermde, als niet-beschermde soorten. Om een representatief beeld te krijgen van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden is gekeken naar waarnemingen van beschermde soorten in de afgelopen vijf jaar binnen, en in een straal van 2500 meter rondom het plangebied. In onderstaande tabel zijn de bekende beschermde soorten uit de NDFF weergegeven.

Tabel 3.1. Uit de bureaustudie bekende vogels met jaarrond beschermde nesten, Habitatrichtlijnsoorten en nationaal beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

Soortgroep	Soortnaam	Beschermingsregime (Wnb)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Boomvalk	Artikel 3.1
	Buizerd	Artikel 3.1
	Gierzwaluw	Artikel 3.1
	Grote gele kwikstaart	Artikel 3.1
	Havik	Artikel 3.1
	Huismus	Artikel 3.1
	Kerkuil	Artikel 3.1
	Ooievaar	Artikel 3.1
	Ransuil	Artikel 3.1
	Roek	Artikel 3.1
	Sperwer	Artikel 3.1
	Steenuil	Artikel 3.1
	Wespendief	Artikel 3.1
	Zoogdieren	Aardmuis
Bever		Artikel 3.5
Boommarter		Artikel 3.10
Bosmuis		Artikel 3.10
Bunzing		Artikel 3.10
Das		Artikel 3.10
Dwergmuis		Artikel 3.10
Dwergspitsmuis		Artikel 3.10
Egel		Artikel 3.10
Eekhoorn		Artikel 3.10
Gewone bosspitsmuis		Artikel 3.10
Grote bosmuis		Artikel 3.10
Haas		Artikel 3.10
Huisspitsmuis		Artikel 3.10
Konijn		Artikel 3.10
Otter		Artikel 3.5
Ree		Artikel 3.10
Rosse woelmuis	Artikel 3.10	
Steenmarter	Artikel 3.10	

	Veldmuis	Artikel 3.10
	Vleermuizen*	Artikel 3.5
	Vos	Artikel 3.10
	Wolf	Artikel 3.5
	Woelrat	Artikel 3.10
Reptielen	Adder	Artikel 3.10
	Hazelworm	Artikel 3.10
	Levendbarende hagedis	Artikel 3.10
Amfibieën	Bastaardkikker	Artikel 3.10
	Bruine kikker	Artikel 3.10
	Gewone pad	Artikel 3.10
	Heikikker	Artikel 3.5
	Kleine watersalamander	Artikel 3.10
	Poelkikker	Artikel 3.5
Vlinders	Grote vos	Artikel 3.10
	Grote weerschijnvlinder	Artikel 3.10
	Veenbesparelmoervlinder	Artikel 3.10
	Veenhooibeestje	Artikel 3.10
Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	Artikel 3.5
	Noordse winterjuffer	Artikel 3.5

*Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis.

De resultaten van de bureaustudie zijn gedurende het veldbezoek benut als hulpmiddel voor het bepalen welke soorten mogelijk binnen en rond het plangebied voor kunnen komen.

Voor de in tabel 3.1. dikgedrukte soorten geldt, indien handelingen worden uitgevoerd ten behoeve van een geldig juridisch belang, een vrijstelling voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. Evenementen en festivals zijn niet aangemerkt als geldig juridisch belang waarvoor de vrijstelling van toepassing is.

3.2 Veldbezoek

Gedurende het veldbezoek is, naast het plangebied, een zone rondom het plangebied bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. Deze zone wordt gehanteerd, omdat werkzaamheden die plaatsvinden binnen het plangebied effecten kunnen hebben op de omgeving. Deze zone wordt door de ter zake kundige ecoloog tijdens het terreinbezoek bepaald.

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.2.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van een aantal vogelsoorten zijn ook de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen in elke situatie jaarrond beschermd zijn (categorie 1 tot en met 4) en soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5). Alle provincies hanteren een eigen lijst met (potentieel) jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen. Een overzicht van de soorten per provincie is weergegeven in bijlage 1.

In onderstaande alinea's worden de soorten met een jaarrond beschermd nest en vaste rust- en verblijfplaatsen in elke situatie behandeld. Daarnaast worden de soorten met potentieel jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen behandeld die kunnen voorkomen binnen het plangebied of de directe omgeving. Hierbij wordt afgewogen of er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die de jaarronde bescherming kunnen rechtvaardigen.

Jaarrond beschermde nesten

De watergangen rond het plangebied zijn ongeschikt voor de grote gele kwikstaart, gezien dit geen stromend water betreft en er geen boomwortels of nissen aanwezig zijn waar de soort in kan nestelen. Er zijn geen masten of hoge gebouwen met richels aanwezig binnen en rond het plangebied, welke geschikt kunnen zijn voor nesten van de slechtvalk.

In de omgeving van het plangebied kunnen diverse soorten vogels met jaarrond beschermde nesten voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn zoveel mogelijk aanwezige bomen rondom het plangebied gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten van vogels zoals buizerd, havik, sperwer, wespendif, roek, oehoe, zwarte wouw en ransuil. In de bomenrijen langs de wegen in het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten gevonden, echter zijn er verschillende (grote) bosschages in de directe omgeving van het plangebied waar deze jaarrond beschermde nesten niet uitgesloten konden worden. In totaal zijn er twee palen met ooievaarsnesten waargenomen ten zuidwesten van het plangebied. In het plangebied en in de directe omgeving zijn meerdere boerenerven waar zich mogelijk rustige rommelhoekjes, holtjes, nestkasten en boerderijen of woningen met geschikte openingen bevinden welke geschikt zijn voor steenuil of kerkuil. Tijdens het veldbezoek zijn bij meerdere woningen net buiten het plangebied huismussen waargenomen. Verder is het mogelijk dat er in de woningen rondom het plangebied nesten bevinden van de huismus of gierzwaluw. De aanwezigheid van nesten van de huismus en gierzwaluw in de invloedzone van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van de buizerd, havik, sperwer, wespendif, roek, oehoe, zwarte wouw, ransuil, steenuil, kerkuil, huismus en gierzwaluw staan beschreven in paragraaf 4.2.

Mogelijk jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is in en rondom het plangebied gezocht naar nesten van vogelsoorten waarvan de nesten mogelijk jaarrond beschermd zijn. In het plangebied hangen verschillende vogelhuisjes welke geschikt kunnen zijn voor bijvoorbeeld de koolmees. Tevens kunnen verschillende soorten gaan broeden in de bosschages rondom het plangebied, zoals de ekster, boomkruiper, boomklever, zwarte kraai en grote bonte specht. Daarnaast kunnen in de schuren van boerderijen soorten als de boerenzwaluw tot broeden komen. Echter zijn er genoeg alternatieve nestlocaties in de omgeving in de vorm van natuurgebieden met veel bos, boerderijen en vogelhuisjes. Deze vogelsoorten worden daarom beschouwd als algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Binnen het plangebied kunnen algemene soorten vogels, zoals merel, wilde eend en wulp, tot broeden komen tijdens het broedseizoen in de aanwezige bomen, struiken, watergangen en agrarische percelen. De aanwezigheid van algemene broedvogels kan niet uitgesloten worden.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 5.2.

3.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

De woonboerderijen binnen het plangebied bevat dakbetimmering, open stootvoegen, ruimte tussen de dakpannen en daklijsten. Hierin kunnen diverse soorten gebouwbewonende vleermuizen een verblijfplaats hebben. De bomen in de bomenrijen, met een enkele rij bomen, langs de wegen bevatten geen geschikte holtes voor vleermuizen, behalve langs de Heetlagendijk waar wel holtes zijn waargenomen die mogelijk geschikt zijn. Tevens kunnen in de grotere bosschages grenzend aan het plangebied holtes in bomen aanwezig zijn die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats. Het plangebied is geschikt als kraam-, zomer- en paarverblijfplaats voor gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraamverblijfplaats), gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. Daarnaast kan niet worden uitgesloten dat deze potentiële verblijfplaatsen gedurende de winter onder milde weersomstandigheden tevens door één of enkele vleermuizen benut worden.

Vliegroutes

Tijdens het veldbezoek is er gezocht naar lijnvormige elementen. In het plangebied zijn meerdere lijnvormige elementen in de vorm van bomenrijen, welke kunnen dienen als vliegroute. Echter zijn er genoeg alternatieve bomenrijen in de nabije omgeving. De bosranden kunnen tevens dienen als vliegroute. In de directe omgeving zijn geen vergelijkbare alternatieven beschikbaar, hierdoor kunnen de bosranden langs het plangebied aangemerkt worden als essentiële vliegroute. De aanwezigheid van essentiële vliegroutes kan daarom niet worden uitgesloten.

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen, echter is er genoeg alternatief foerageergebied in de omgeving van minstens dezelfde kwaliteit. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied in het plangebied wordt hierdoor uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op vleermuisverblijfplaatsen en essentiële vliegroutes staan beschreven in paragraaf 5.2.

3.2.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdiersoorten. Het gaat hier om de bever, boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis, otter, steenmarter en wolf.

Tevens zijn waarnemingen bekend van de aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos en woelrat. Op basis van de terreinkenmerken kan de aanwezigheid van wezel en hermelijn ook niet worden uitgesloten. Met ingang van de Omgevingswet vervalt waarschijnlijk de vrijstelling voor de wezel, hermelijn en bunzing voor alle momenteel geldende juridische belangen.

Bever

Bevers maken vooral gebruik van het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en es (Zoogdierverseniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen gedaan van de bever in de omgeving van het plangebied. Het plangebied zelf bestaat voornamelijk uit agrarische percelen wat geen geschikt habitat voor de bever is. De aanwezigheid van de bever in het plangebied kan worden uitgesloten.

Boommarter

De boommarter is een soort van een bosrijke omgeving. In Nederland komt de boommarter in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan (Zoogdierverseniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van boommarters in de omgeving van het plangebied. De bosschages aan de randen van het plangebied bevatten geschikt habitat voor de boommarter. Daarnaast zijn tijdens het veldbezoek zijn in verschillende bosschages meerdere uitwerpselen van een marterachtige gevonden. Tevens kan niet worden uitgesloten dat er boomholtes aanwezig zijn in de aangrenzende bossen welke geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor de boommarter. De aanwezigheid van de boommarter binnen de directe omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de boommarter staan beschreven in paragraaf 5.2.

Das

De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (Zoogdiervereniging z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen gedaan van de das in de omgeving van het plangebied. De bosschages aan de randen van het plangebied bevatten geschikt habitat voor de das. Wanneer er zich in één van deze bosschages een dassenburcht bevindt kunnen de agrarische percelen binnen het plangebied gebruikt worden als foerageergebied van de das. De aanwezigheid van de das binnen de invloedssfeer van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de das staan beschreven in paragraaf 5.2.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in bosachtige biotopen. Ze leven in verschillende bostypen maar ook in tuinen, parken en houtwallen. Zolang er voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn in de omgeving van het plangebied meerdere waarnemingen gedaan van de eekhoorn. Tevens zijn er tijdens het veldbezoek sporen aangetroffen van de eekhoorn in de vorm van knaagsporen aan dennenappels. De bosschages aan de rand van het plangebied bevatten geschikt habitat van de eekhoorn. Verder kan niet worden uitgesloten van de eekhoorn niet sporadisch gebruik maakt van de bomenrijen langs de wegen in het plangebied. De aanwezigheid van de eekhoorn in en in de directe omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de eekhoorn staan beschreven in paragraaf 5.2.

Grote bosmuis

De grote bosmuis was in Nederland van oorsprong gebonden aan oudere bosgebieden, maar komt in Nederland in toenemende mate ook voor in struwelen, bosranden en bosschages. De grote bosmuis breidt zich sinds circa 20 jaar enorm uit, waarschijnlijk door een combinatie van gunstige factoren. Regelmatig worden nieuwe vindplaatsen ver buiten het tot dan toe bekende verspreidingsgebied waargenomen (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn in de omgeving van het plangebied meerdere waarnemingen gedaan van de grote bosmuis. De bosschages aan de rand van het plangebied bevatten geschikt habitat voor de grote bosmuis. De aanwezigheid van de grote bosmuis in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de grote bosmuis staan beschreven in paragraaf 5.2.

Otter

Otters leven in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Overdag verblijft de otter in een dagrustplaats die zich bevindt op oevers in dichte oevervegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst (Zoogdiervereniging, z.d.). Er is één waarneming bekend van een otter in de omgeving van het plangebied. In het plangebied zelf is geen geschikt habitat aanwezig voor de otter door het ontbreken van watergangen. De plassen aan de grenzen van het plangebied kunnen dienen als foerageerplek. Echter bevatten deze plassen weinig oevervegetatie, waardoor verblijfplaatsen van de otter hier niet verwacht worden. De aanwezigheid van de otter in de directe omgeving van het plangebied kan worden uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter is een typische cultuurvolger. Binnen het territorium heeft de soort soms wel tientallen rustplaatsen. Rustplaatsen kunnen zich op veel plaatsen bevinden, zowel in bebouwd gebied alsook in het buitengebied. Verblijfplaatsen of nesten bevinden zich bijvoorbeeld in holtes of in openingen tussen platen en stenen (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend van de steenmarter. Daarnaast zijn tijdens het veldbezoek zijn in verschillende bosschages meerdere uitwerpselen van een marterachtige gevonden. De combinatie van woonboerderijen en bosschage maakt dat de directe omgeving van het plangebied geschikt habitat bevat voor de steenmarter. De aanwezigheid van de steenmarter in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de steenmarter staan beschreven in paragraaf 5.2.

Wolf

Bij voorkeur leeft de wolf in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. De soort is echter een 'cultuurvolger' en heeft geleerd te overleven in gebieden waar ook mensen wonen. De wolf heeft een grote behoefte aan drinkwater (omdat hij dagelijks lange afstanden loopt) en komt dus weinig voor in droge landschappen. Het nest van een wolf bevindt zich vaak in een grot of zit verscholen onder boomwortels of tussen de rotsen. De wolf graaft soms ook een hol of vergroot hopen van andere dieren zoals vos en das (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend van de wolf. Het plangebied zelf bestaat uit agrarische percelen en twee woonboerderijen waardoor dit geen geschikt habitat is voor de wolf. De bosschages aan de rand van het plangebied zijn te klein om als essentieel leefgebied van de wolf gebruikt te worden en tevens ontbreekt een uitgestrekt open bos of afgelegen moerasgebied. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de wolf in de directe omgeving van het plangebied kan worden uitgesloten.

Onderstaande soorten betreffen soorten waarvoor een vrijstelling voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen geldt indien handelingen worden uitgevoerd ten behoeve van een geldig juridisch belang. Evenementen en festivals zijn niet aangemerkt als geldig juridisch belang waarvoor de vrijstelling van toepassing is.

Aardmuis

De aardmuis heeft een voorkeur voor vochtige en ruige terreinen met een weelderige kruidlaag, zoals hoog grasland, verwilderde akkers, jonge bosaanplant, hoogveen, bosranden, vochtige heide, pijpenstrootjes velden en moerassen. Het nest is bolvormig en bevindt zich vaak bovengronds onder droge vegetatie. Verder maakt de aardmuis een holenstelsel in de strooisel laag bovengrondse en oppervlakkig ondergronds (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied is één waarneming gedaan van een aardmuis. In het plangebied zijn een aantal bosranden welke mogelijk geschikt kunnen zijn als habitat van de aardmuis. De aanwezigheid van de aardmuis binnen het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de aardmuis staan beschreven in paragraaf 5.2.

Bosmuis

De bosmuis komt in veel soorten habitats voor, zolang er maar voldoende dekking is zoals lage begroeiing of stenen. De bosmuis is te vinden in duinen, heide, akkers, wegbermen, niet te natte rietlanden, braakliggend land, boomgaarden, parken en tuinen. Bosmuizen graven een gangenstelsel tot 50 centimeter diep onder de grond. In deze gangenstelsels zijn ook de nesten te vinden (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied is één waarneming gedaan van een bosmuis. De bosschages langs het plangebied bieden geschikt habitat voor de bosmuis. De aanwezigheid van de bosmuis in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de bosmuis staan beschreven in paragraaf 5.2.

Bunzing

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. Een bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Maar ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. Hij bekleedt zijn hol met gras en mos. In de winter maakt de bunzing zijn schuilplaats op warmere plaatsen, zoals onder stro- en hooibalen bij boerderijen. De bunzing graaft soms zelf een hol (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de bunzing. De bosschages en boerenerven in de directe omgeving van het plangebied bieden geschikt leefgebied voor de bunzing. Daarnaast zijn tijdens het veldbezoek zijn in verschillende bosschages meerdere uitwerpselen van een marterachtige gevonden. De aanwezigheid van de bunzing in de directe omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de bunzing staan beschreven in paragraaf 5.2.

Dwergmuis

De dwergmuis komt voor in hoog gras, zeggen en graan- en rietvelden, ruigten en dijkbegroeiing, maar ook in kreupelhout, houtwallen, hagen, braamstruiken en in de duinen. Vooral de aanwezigheid van hoog opgaande dichte vegetatie is van belang. In de winter zoeken de dieren soms graanschuren, hooimijten of stobalen op. De dwergmuis bouwt nesten welke op ongeveer 60-100 centimeter hoog in de stengels van riet of bomen (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied is één waarneming bekend van de dwergmuis. De agrarische percelen worden intensief beheerd en vormen hierdoor geen geschikt habitat voor de dwergmuis. Tevens zijn in het plangebied geen kreupelhout, houtwallen, hagen of braamstruiken waardoor het plangebied geen geschikt habitat voor de dwergmuis bevat. De aanwezigheid van de dwergmuis in het plangebied kan worden uitgesloten.

Dwergspitsmuis

De dwergspitsmuis komt in allerlei soorten biotopen voor zoals graslanden, varenbossen, heggen en struwelen, maar ook akkers, bermen, heidegebieden, duinen, rietvelden, parken en tuinen. Vaak is de vegetatie hoog en dicht. Dwergspitsmuizen graven zelf geen gangen, maar gebruiken die van andere kleine zoogdieren. Het nest van een dwergspitsmuis is een bal van gras die zich meestal bovengronds bevindt (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied is één waarneming bekend van de dwergspitsmuis. De bosschages en verschillende agrarische percelen met voornamelijk grasland bieden geschikt habitat voor de dwergspitsmuis. De aanwezigheid van de dwergspitsmuis binnen de directe omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de dwergspitsmuis staan beschreven in paragraaf 5.2.

Egel

De egel leeft in bijna alle landschappen, maar heeft een voorkeur voor tuinen, bosranden, struweel en loofbos met een goede ondergroei. Egels komen ook in steden voor, zolang er maar groen en schuilplaatsen aanwezig zijn. Overdag slapen egels in een nest van bladeren, mos of ander materiaal dat zich vaak onder struiken of takkenbossen bevindt (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de egel. De tuinen en grasland in het plangebied bieden geschikt habitat voor de egel. De aanwezigheid van de egel in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de egel staan beschreven in paragraaf 5.2.

Gewone bosspitsmuis

De gewone bosspitsmuis komt in allerlei soorten graslanden en bossen voor als er maar een bodem bedekkende vegetatie aanwezig is. Vooral in hoog grasland, varenbossen, heggen en struwelen komt hij voor, maar ook in akkers, bermen, heide, duinen, rietvelden, parken en tuinen. De gewone bosspitsmuis gebruikt een hol als verblijfplaats. Meestal worden hiervoor oude muizenholen gebruikt (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de gewone bosspitsmuis. De bosschages en bepaalde agrarische percelen bieden geschikt habitat voor de gewone bosspitsmuis. De aanwezigheid van de gewone bosspitsmuis binnen het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de gewone bosspitsmuis staan beschreven in paragraaf 5.2.

Haas

De haas heeft een voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland, open veld als akkers en weilanden maar komt ook wel voor in open bos, heide en kwelders. Ze makend legers (ondiepe uithollingen) in bosranden, windkeringen, ruigtezomen en onder heggen. Ook in hoog gras of tussen de kluiten van een geploegde akker vind je hazenlegers. Hazen eten grassen (winter), kruiden (zomer) en akkerbouwproducten zoals graan, maïs, klaver en aardappelen (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de haas. De directe omgeving van het plangebied bestaat voor een groot deel uit geschikt habitat voor de haas door de weilanden en bosschages naast het plangebied. De aanwezigheid van de haas in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de haas staan beschreven in paragraaf 5.2.

Hermelijn

De hermelijn komt in alle habitats voor, in open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers en vochtig terrein. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn en dat er voldoende prooidieren in de vorm van (woel)muizen te vinden zijn. Verblijfplaatsen bevinden zich op plaatsen met voldoende dekking, zoals in bosschages, takkenbulten en in holen van muizen, ratten, konijnen, mollen, dassen en vossen (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn geen waarnemingen bekend van de hermelijn in de omgeving van het plangebied, maar door de verborgen levenswijze is het mogelijk dat de soort wel aanwezig is, maar nog nooit waargenomen. De bosschages naast het plangebied zijn geschikt habitat voor de hermelijn. De aanwezigheid van de hermelijn in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de hermelijn staan beschreven in paragraaf 5.2.

Huisspitsmuis

Huisspitsmuizen leven in allerlei soorten gebieden, zoals graslanden, bosranden, weiden, tuinen, parken, heggen en het gehele jaar door ook in gebouwen. In de nabijheid van menselijke nederzettingen is de huisspitsmuis vaak te vinden in huizen, boerderijen, stallen, schuren of kelders. De huisspitsmuis maakt op een beschutte plaats zoals takkenstapels of bladerhopen een nest van droog gras en bladeren. Ook maken ze gebruik van gangen van muizen en mollen of graven ze zelf een hol (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied is één waarneming gedaan van de huisspitsmuis. De, in het plangebied aanwezige, woonboerderijen en weiden zijn geschikt habitat voor de huisspitsmuis. Binnen deze agrarische percelen kunnen verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van de soort aanwezig zijn. De aanwezigheid van de huisspitsmuis in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de huisspitsmuis staan beschreven in paragraaf 5.2.

Konijn

Konijnen leven in hollen en hebben daarom een voorkeur voor zandige bodems waarin het makkelijk graven is. Ze prefereren halfopen landschappen zoals perken, tuinen en bosranden. Meestal wonen de konijnen in uitgebreide, zelf gegraven gangenstelsels met vele gangen en kamers (wrangen), maar soms wonen ze in oude vossen- of dassenburchten (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van konijnen. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor het konijn in de vorm van bosranden, tuinen of perken met zandbodems om in te graven. De agrarische percelen in het plangebied zijn te intensief beheerd om geschikt leefgebied te bieden voor konijnen. De aanwezigheid van geschikt habitat voor het konijn in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Ree

De ree leeft in bosachtige streken met open plekken en aangrenzende velden, maar ook in heidevelden, rietvelden, duinen en akkerbouwgebieden. Het ree is een cultuurvolger en past zich gemakkelijk aan cultuurlandschap aan. Voorwaarde is dat er voldoende voedsel, dekking en rust aanwezig is. Hij heeft een voorkeur voor het overgangsgebied van loofbos naar open terrein, om er dekking te zoeken, te rusten en te herkauwen (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de ree. Tijdens het veldbezoek zijn in de meeste bosschages ligplekken gevonden van de ree. Binnen het plangebied is genoeg geschikt habitat te vinden in de vorm van akkerbouwvelden. De aanwezigheid van de ree in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de ree staan beschreven in paragraaf 5.2.

Rosse woelmuis

De rosse woelmuis leeft bij voorkeur in loof- en gemengd bos met daaronder een struik- of kruidlaag, maar hij komt ook voor in jonge aanplant en in naaldbos. Ook leeft hij in houtwallen, heggen, bosranden en parken. De rosse woelmuis maakt gebruik van routes door het kreupelhout, ondiepe ondergrondse gangen en voldoende dichte ondergroei. Hij graaft minder dan andere woelmuizen maar legt toch gangen aan. De rosse woelmuis maakt een bolvormig nest in een hol onder de grond (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend van de rosse woelmuis. Naast het plangebied zijn de bosschages en de randen hiervan mogelijk geschikt habitat voor de rosse woelmuis. De aanwezigheid van de rosse woelmuis in de directe omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de rosse woelmuis staan beschreven in paragraaf 5.2.

Veldmuis

De veldmuis komt voor in open gebieden met grassen en/of granen, zoals graanakkers, wegbermen, dijken, spoorwegtaluds, slootkanten, boomgaarden, graslanden en klavervelden. Ze hebben een voorkeur voor drogere gebieden met kort gras. De veldmuis leeft in een zelf gegraven gangenstelsel en soms maakt hij gebruik van oude mollengangen (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied is één waarneming gedaan van een veldmuis. Het plangebied bestaat voor een groot deel uit geschikt habitat voor de veldmuis, zoals de agrarische percelen. Binnen deze agrarische percelen kunnen verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van de soort aanwezig zijn. De aanwezigheid van de veldmuis in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de veldmuis staan beschreven in paragraaf 5.2.

Vos

De vos komt in vele leefgebieden voor, zowel in bos en parken, heide en venen, duinen, polders en landbouwgebieden, maar ook aan de randen van of in dorpen en steden. Hij leeft waar voldoende voedsel en dekking is en jaagt bij voorkeur in het overgangsgedebied van biotopen. Vossen graven holen (burcht of wrang) die uit één of meer gangen bestaan. Vaak worden bestaande (konijnen-)holen uitgegraven. Overdag rusten vossen in legers tussen begroeiing of in een greppel (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied en ook in het plangebied zelf zijn meerdere waarnemingen gedaan van de vos. De bosschages naast het plangebied en de omliggende agrarische percelen vormen geschikt habitat van de vos. De aanwezigheid van de vos in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de vos staan beschreven in paragraaf 5.2.

Wezel

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap, maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn geen waarnemingen bekend van de wezel in de omgeving van het plangebied, maar door de verborgen levenswijze is het mogelijk dat de soort wel aanwezig is, maar nog nooit waargenomen. In de directe omgeving van het plangebied is geschikt habitat aanwezig voor de wezel, zoals bossen en wei- en akkerland. De aanwezigheid van de wezel in de directe omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de steenmarter staan beschreven in paragraaf 5.2.

Woelrat

De woelrat komt met name voor in de buurt van schoon, stilstaand zoet water, zoals beken, rivieren, sloten, greppels en meren. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met een gelijkmatige waterstand met steile oevers die begroeid zijn en die meerdere vegetatielagen hebben. Hij kan ook aangetroffen worden verder weg van het water, in boomgaarden en op akkerland, maar dan vaak ondergronds in gangenstelsels (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied is één waarneming gedaan van de woelrat. In het plangebied ontbreken geschikte watergangen waardoor geen habitat voor de woelrat aanwezig is. De aanwezigheid van de woelrat in het plangebied kan worden uitgesloten.

Overige beschermde zoogdieren

In de omgeving van het plangebied zijn geen marine habitats (walvisachtigen, gewone zeehond, grijze zeehond en walrus), grote waterrijke milieus met voldoende dekking en moerasgebieden, watergangen met een rijke oeverbegroeiing en onderwatervegetatie (Noordse woelmuis) aanwezig. Tevens zijn er geen bosrijke gebieden met voldoende voedsel, kleinschalig cultuurlandschap met een dichte gras- of kruidlaag of gebieden met structuurrijke vegetatie (wild zwijn, damhart, edelhert, ondergrondse woelmuis) aanwezig. Ten slotte wordt de veldspitsmuis niet in het plangebied verwacht vanwege de huidige verspreiding. Tevens valt het bekende verspreidingsgebied van meerdere soorten buiten het plangebied, enkele zoogdiersoorten (gewone hamster, hazelmuis, lynx, wilde kat en eikelmuis) komen van nature alleen in Zuid-Limburg voor, waardoor de aanwezigheid van deze beschermde zoogdiersoorten wordt uitgesloten.

3.2.4 Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde reptielen. Het gaat hier om adder, hazelworm en levendbarende hagedis.

Adder

De adder leeft in Nederland in structuurrijke, bij voorkeur vochtige maar ook droge heidegebieden en hoogveengebieden en in veel mindere mate in laagveengebieden (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de adder. Het plangebied zelf bestaat uit agrarische percelen welke geen geschikt habitat zijn voor de adder. Ook de bosschages welke grenzen aan het plangebied zijn geen geschikt habitat. Echter is er wel een heel klein heideterrein aanwezig in het bosschage aan de oostzijde van het plangebied wat mogelijk geschikt habitat kan zijn voor de adder. Desondanks wordt door de omliggende bosschage en het beperkte oppervlak van het heideveld hier geen adder verwacht. De aanwezigheid van de adder in het plangebied wordt uitgesloten.

Hazelworm

De hazelworm komt in een breed scala aan vochtige habitats met voldoende dekking van dichte vegetatie voor. De meeste waarnemingen worden echter gedaan in heide- en bosgebieden. Daarnaast komt de soort onder andere voor in houtwallen, struwelen, bermen en ruderaal terreinen. De hazelworm leidt een verborgen levenswijze en houdt zich graag schuil onder stenen, dood hout, afval en tussen bodemstrooisel (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de hazelworm. De bosschages aan de rand van het plangebied bevatten geschikt habitat voor de hazelworm. De aanwezigheid van de hazelworm in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de hazelworm staan beschreven in paragraaf 5.2.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis leeft in Nederland met name in heide- en hoogveengebieden en in veel beperktere mate langs infrastructuur, bosranden en duingebieden. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn, maar ook open plekken om te zonnen. Een structuurrijke vegetatie is daarom van belang (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de levendbarende hagedis. In het aangrenzende bosschage aan de oostzijde van het gebied is een klein heidegebied aanwezig wat geschikt is als leefgebied van de levendbarende hagedis. Echter is dit meer dan 100 meter van het plangebied af met ertussen dicht bos, wat geen geschikt habitat voor de levendbarende hagedis is. De aanwezigheid van de leefgebied van de levendbarende hagedis in het plangebied wordt hierdoor uitgesloten.

Overige beschermde reptielen

In de omgeving van het plangebied zijn geen marine habitats (dikkopschildpad, Kemps zeeschildpad, lederschildpad, soepschildpad), heide-, laag- en hoogveen- of duinengebieden met een rijke vegetatiestructuur (gladde slang, zandhagedis), rijk begroeide watergangen met een natuurlijke oever (ringslang) of bosrijke gebieden. De muurhagedis komt van nature alleen voor op de oude stadsmuren van Maastricht, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde reptielensoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.5 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde amfibieën. Het gaat hier om heikikker en poelkikker. Tevens zijn waarnemingen bekend van de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Op basis van verspreiding kan de aanwezigheid van de kamsalamander tevens niet worden uitgesloten.

Heikikker

De heikikker leeft voornamelijk in vochtige gebieden zoals laagvenen, moerassen en veenweidegebieden, maar ook in bijvoorbeeld heidegebieden. Als voortplantingswater kunnen poelen, vennen en smalle slootjes gebruikt worden, waarbij de heikikker voornamelijk in voedselarme, zure wateren voorkomt (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de heikikker. De sloten rondom de agrarische percelen stonden bijna allemaal droog tijdens het veldbezoek, waardoor hier geen geschikt habitat is voor de heikikker. Er wordt tevens niet verwacht dat deze sloten voldoende (lang) water bevatten in de voortplantingstijd voor de voortplanting van deze soort. Overig mogelijk geschikt voortplantingswater is op een lange afstand aanwezig met ongeschikt habitat in de tussenliggende delen. De aanwezigheid van de heikikker in het plangebied kan worden uitgesloten.

Poelkikker

De poelkikker komt voor in schone, stilstaande, vrij voedselarme wateren zoals vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, uiterwaarden, agrarisch gebied en laagveen. Niet alleen tijdens de voortplanting, maar een groot deel van het zomerhalfjaar is de poelkikker in en om het water te vinden. De soort overwintert meestal op het land, bijvoorbeeld ingegraven in de grond, in muizenholletjes, onder stronken of in dammetjes waar puin aanwezig is (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van poelkikkers. De sloten rondom de agrarische percelen stonden bijna allemaal droog tijdens het veldbezoek, waardoor hier geen geschikt habitat is voor de poelkikker. Er wordt tevens niet verwacht dat deze sloten voldoende (lang) water bevatten in de voortplantingstijd voor de voortplanting van deze soort. Overig mogelijk geschikt voortplantingswater is op een lange afstand aanwezig met ongeschikt habitat in de tussenliggende delen. De aanwezigheid van de poelkikker in het plangebied kan worden uitgesloten.

Kamsalamander

De kamsalamander plant zich voort in geïsoleerde, relatief grote en diepe, visvrije poelen, vennen en vijvers met in de directe omgeving geschikt landhabitat in de vorm van bossen en struwelen. Het water mag niet geheel beschaduwd zijn en moet constant water bevatten (RAVON, z.d.). Er zijn geen waarnemingen bekend van de kamsalamander in de omgeving van het plangebied. Echter door de huidige verspreiding van de soort en de aanwezigheid van geschikt habitat, zoals de Kleine Moere, is het mogelijk dat de soort wel aanwezig is. In het plangebied zelf is geen geschikte watergang aanwezig voor de kamsalamander. De aanwezigheid van de kamsalamander in het plangebied kan worden uitgesloten.

Onderstaande soorten betreffen soorten waarvoor een vrijstelling voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen geldt indien handelingen worden uitgevoerd ten behoeve van een geldig juridisch belang. Evenementen en festivals zijn niet aangemerkt als geldig juridisch belang waarvoor de vrijstelling van toepassing is.

Bastaardkikker

De bastaardkikker is een zon- en warmte minnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. De bastaardkikker is weinig kieskeurig en komt voor in grote laagveenmoerassen, uiterwaarden, voedselarme vennen, kleine weilandpoelen en sloten in agrarisch gebied (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend van de bastaardkikker. De sloten rondom de agrarische percelen stonden bijna allemaal droog tijdens het veldbezoek, waardoor hier geen geschikt habitat is voor de bastaardkikker. Er wordt tevens niet verwacht dat deze sloten voldoende (lang) water bevatten in de voortplantingstijd voor de voortplanting van deze soort. Overig mogelijk geschikt voortplantingswater is op een lange afstand aanwezig met ongeschikt habitat in de tussenliggende delen. De aanwezigheid van de bastaardkikker in het plangebied kan worden uitgesloten.

Bruine kikker

De bruine kikker komt in allerlei watertypen voor, met een voorkeur voor kleine geïsoleerde wateren en kleine lijnvormige wateren. De bruine kikker heeft een sterke binding met bos en struweel. De soort is op alle bodemtypen aangetroffen, variërend van lichte duin- en stuifzanden tot zware rivier- en zeelei en lössgronden. Een deel van de populatie overwintert op land, een deel in het water (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de bruine kikker. De sloten rondom de agrarische percelen stonden bijna allemaal droog tijdens het veldbezoek, waardoor hier geen geschikt habitat is voor de bruine kikker. Er wordt tevens niet verwacht dat deze sloten voldoende (lang) water bevatten in de voortplantingstijd voor de voortplanting van deze soort. Overig mogelijk geschikt voortplantingswater is op een lange afstand aanwezig met ongeschikt habitat in de tussenliggende delen. De aanwezigheid van de bruine kikker in het plangebied kan worden uitgesloten.

Gewone pad

De gewone pad komt in vele habitats voor en heeft een voorkeur voor kleinschalig, gevarieerd landschap. De soort ontbreekt alleen op plaatsen waar geen voortplantingswateren voorhanden zijn, in geheel open landschap en in wateren met een te hoog zoutgehalte. De gewone pad komt voor in tal van watertypen, zoals poelen, sloten, meren en vennen. Waterplanten dienen als ei-afzetplek en schuilplaats voor larven en volwassen dieren. Voor een geschikt landbiotoop is de aanwezigheid van bosjes en ruigten in het landschap van belang (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de gewone pad. De sloten rondom de agrarische percelen stonden bijna allemaal droog tijdens het veldbezoek, waardoor hier geen geschikt habitat is voor de gewone pad. Er wordt tevens niet verwacht dat deze sloten voldoende (lang) water bevatten in de voortplantingstijd voor de voortplanting van deze soort. Overig mogelijk geschikt voortplantingswater is op een lange afstand aanwezig met ongeschikt habitat in de tussenliggende delen. De aanwezigheid van de gewone pad in het plangebied kan worden uitgesloten.

Kleine watersalamander

De kleine watersalamander is een soort met een brede keuze aan habitats. De soort wordt in Nederland in vrijwel alle landschapstypen aangetroffen, behalve in brak water. Het voortplantingsbiotoop bestaat uit allerlei soorten ondiep stilstaand en zwak stromend water. Het moet niet al te groot of beschaduwd zijn en wat onderwatervegetatie bevatten (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied is één waarneming bekend van de kleine watersalamander. De sloten rondom de agrarische percelen stonden bijna allemaal droog tijdens het veldbezoek, waardoor hier geen geschikt habitat is voor de kleine watersalamander. Er wordt tevens niet verwacht dat deze sloten voldoende (lang) water bevatten in de voortplantingstijd voor de voortplanting van deze soort. Overig mogelijk geschikt voortplantingswater is op een lange afstand aanwezig met ongeschikt habitat in de tussenliggende delen. De aanwezigheid van de kleine watersalamander in het plangebied kan worden uitgesloten.

Overige beschermde amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn er geen poelen, vennen of ondiepe watergangen (rugstreeppad) aanwezig. Vanwege de huidige verspreiding van de boomkikker en knoflookpad, worden deze soorten niet verwacht in de omgeving van het plangebied. De geelbuikvuurpad, vroedmeesterpad, vinpootsalamander en vuursalamander komen daarnaast van nature alleen voor in Noord-Brabant en Zuid-Limburg, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde amfibieënsoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.6 Vissen

In de omgeving van het plangebied is geen marine habitat (houting, steur) of stromende rivieren, beken en meren met zuurstofrijk water aanwezig (beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, kwabaal). De aanwezigheid van deze beschermde vissoorten wordt daarmee uitgesloten. Op basis van de huidige verspreiding en het gebrek aan geschikte sloten wordt de aanwezigheid van de grote modderkruiper in het plangebied uitgesloten.

3.2.7 Vlinders

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde vlindersoorten. Het gaat hier om de grote vos, grote weerschijnvlinder, veenbesparelmoervlinder en veenhooibeestje.

Grote vos

De grote vos leeft met name in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande waardbomen. De vlinder overwintert in holle bomen of stapels hout. De eitjes worden door het vrouwtje afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn onder andere iep, zoete kers en enkele wilgensoorten (Vlinderstichting, z.d.). De grote vos is een soort die over grote afstanden kan zwerven en in toenemende mate in Nederland wordt gezien. Grotendeels gaat het daarbij om zwerfende dieren. In de omgeving van het plangebied is één waarneming bekend van de grote vos net buiten het plangebied. De waarneming is gedaan in het bosschage aan de oostzijde van het plangebied. In de bosschages en bomenrijen zijn mogelijk waardplanten van de grote vos aanwezig. De aanwezigheid van de grote vos in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de grote vos staan beschreven in paragraaf 5.2.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder leeft in open plekken in bossen, zoals langs bospaden en bosranden. Als waardplant worden boswilg en grauwe wilg gebruikt, de imago's leven van sap van bloedende bomen (Vlinderstichting, z.d.). Er zijn twee waarnemingen bekend van de grote weerschijnvlinder in de omgeving van het plangebied. De bosschages en bomenrijen kunnen mogelijk waardplanten bevatten van de grote weerschijnvlinder. De aanwezigheid van de grote weerschijnvlinder in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de grote weerschijnvlinder staan beschreven in paragraaf 5.2.

Veenbesparelmoervlinder

De veenbesparelmoervlinder leeft in oevers van vennen met hoogveenontwikkeling en hoogveentjes omgeven door bos. Als waardplant wordt meestal de kleine veenbes gebruikt en soms lavendelheide. De vlinders voeden zich met nectar van vooral gewone dophei (Vlinderstichting, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de veenbesparelmoervlinder in een gebied ten oosten van het plangebied. In het plangebied zelf zijn geen vennen of hoogveentjes aanwezig welke geschikt kunnen zijn als habitat voor de veenbesparelmoervlinder. Tevens zijn de waardplanten niet waargenomen in het plangebied. De aanwezigheid van de veenbesparelmoervlinder in de omgeving van het plangebied kan worden uitgesloten.

Veenhooibeestje

Het veenhooibeestje leeft op voedselarme plaatsen in moerassen, veengebieden, natte heiden en verveende randen langs heidevennen. Als waardplant wordt meestal eenarig wollegras gebruikt, buiten Nederland ook grassen zoals pijpenstrootje. De belangrijkste nectarplant is de dopheide (Vlinderstichting, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van het veenhooibeestje in een gebied ten zuidwesten van het plangebied. In het plangebied zelf zijn geen moerassen of natte heiden aanwezig. Tevens ontbreken de waardplanten van het veenhooibeestje. De aanwezigheid van het veenhooibeestje in het plangebied kan worden uitgesloten.

Overige beschermde vlindersoorten

De meeste vlindersoorten zijn sterk gebonden aan het voorkeurs habitat, vaak in natuurgebieden, en zijn afhankelijk van de aanwezigheid van waardplanten. Tevens zijn er van veel soorten slechts enkele, geïsoleerde populaties bekend, of komen deze alleen voor in een specifieke regio in Nederland, als (Zuid) Limburg (donker pimperlblauwtje, bruin dikkopje, spiegeldikkopje), de Weerribben (grote vuurvlinder), de Veluwe (bosparelmoervlinder, kleine heivlinder, grote parelmoervlinder), Waddeneilanden (grote parelmoervlinder) of de Moerputten in Noord-Brabant (pimperlblauwtje).

Het plangebied is niet gelegen in of nabij een natuurgebied met hoogveen, vennen en moeras (veenbesblauwtje), kruidenrijke schrale graslanden (veldparelmoervlinder, zilveren maan, kommavvlinder, aardbeivlinder), vochtige loofbossen (kleine ijsvogelvlinder, bruine eikenpage), heide of duinen (duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, aardbeivlinder), waar diverse beschermde vlindersoorten kunnen voorkomen. Van de soorten die tevens buiten natuurgebieden worden waargenomen valt het plangebied buiten het tot nu toe bekende verspreidingsgebied, zoals sleedoornpage, teunisbloempijlstaart en iepenpage. Tot slot zijn enkele beschermde vlindersoorten reeds verdwenen uit Nederland (tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje en moerasparelmoervlinder), of worden sporadisch waargenomen als dwaalgast (apollovlinder en boszandoog). De aanwezigheid van deze beschermde vlindersoorten wordt daarmee uitgesloten.

3.2.8 Libellen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde libellensoorten. Het gaat hier om de gevlekte witsnuitlibel en Noordse winterjuffer.

Gevlekte witsnuitlibel

De meeste gevlekte witsnuitlibellen zijn te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen (Vlinderstichting, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de gevlekte witsnuitlibel. In het plangebied zelf zijn geen bosplassen of hoogveen- en heidevennen aanwezig. De aanwezigheid van de gevlekte witsnuitlibel in het plangebied kan worden uitgesloten.

Noordse winterjuffer

De Noordse winterjuffer is een libellensoort die overwintert als imago. In de nazomer ontwikkelen de larven zich tot imago's waarna ze bij het kouder worden in overwintering gaan. In het vroege voorjaar vindt de voortplanting plaats. Voortplantingshabitat bestaat uit petgaten en sloten in laagveenmoerassen met lisdodde en riet. Daarnaast kunnen ook plassen met een brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie geschikt zijn als voortplantingslocatie. Als overwinteringshabitat zijn beschutte heidevelden, pijpenstrootjes velden en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje geschikt (Vlinderstichting, z.d.). Er zijn twee waarnemingen gedaan van de Noordse winterjuffer in een natuurgebied in het zuidwesten van het plangebied. In het plangebied komt geen geschikt habitat voor in de vorm van laagveenmoerassen of plassen met een brede rietkraag. Daarnaast is het pijpenstrootje niet waargenomen in het plangebied. De aanwezigheid van de Noordse winterjuffer in het plangebied kan worden uitgesloten.

Overige beschermde libellensoorten

De meeste libellensoorten zijn sterk gebonden aan hun voorkeurs habitat, welke voor de meeste beschermde libellensoorten langs rivieren en beken (gaffellibel, rivierrombout, beekrombout, bosbeekjuffer, gewone bronlibel), laagveen en hoogveenmoerassen (hoogveenglanslibel), sierlijke witsnuitlibel, gevlekte glanslibel, speerwaterjuffer) ligt. De groene glazenmaker komt daarnaast alleen voor bij sloten met een dichte krabbenscheervegetatie, welke niet aanwezig zijn in het plangebied.

Enkele soorten behoeven zeer specifiek habitat, zoals voedselarme tot iets voedselrijkere vennen en bosplasjes met (vaak) waterlelies (oostelijke witsnuitlibel), laagveen en heldere, matig voedselrijke wateren met kniediep water en vegetatie van verticale stengels van lisdodde, riet en holpijp (donkere waterjuffer), begroeide moerassige plaatsen en verlandingszones van matig voedselarme vennen en petgaten (Kempense heidelibel) of zonnige, vaak kalkrijke stroompjes en bronnen met rijke water- en oevervegetatie met bij voorkeur kleine waterrepe (mercurwaterjuffer). Waarnemingen van deze soorten zijn vaak afkomstig uit een specifieke geografische regio, zoals de Catspoele en Dellebuursterheide (oostelijke witsnuitlibel), de Weerribben en voorheen het Naadermeer (donkere waterjuffer) en zeer specifieke locaties in Limburg en voorheen Noord-Brabant en Overijssel (mercurwaterjuffer). De Kempense heidelibel is van origine alleen bekend in de Kempen, echter heeft het verspreidingsgebied van de soort zich in de afgelopen jaren flink uitgebreid. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen in combinatie met de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van deze beschermde libellensoorten uitgesloten.

3.2.9 Kevers

De beschermde keversoorten in Nederland zijn afhankelijk van bossen met dood eikenhout (vliegend hert, heldenbok), populierenhout (vermiljoenkever) en holle bomen (juchtleerkever), of sloten en kanalen zonder krooslaag (gestreepte waterroofkever) en grote vennen (brede geelgerande waterroofkever). De verspreiding van een aantal van deze soorten beperkt zich tevens tot zeer specifieke locaties zoals een bos nabij Kerkrade (juchtleerkever), enkele vennen in Drenthe en de kop van Overijssel (brede geelgerande waterroofkever) en enkele eikenbossen bij Zwolle, bij Alkmaar en bij het rivierengebied (heldenbok), hoewel soms oude en nieuwe populaties (her)ontdekt worden. Het plangebied is niet gelegen nabij het bekende verspreidingsgebied van deze soorten. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen in combinatie met de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van deze beschermde keversoorten uitgesloten.

3.2.10 Haften

Er is één haftensoort beschermd vanuit de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de oeveeras, welke van nature voorkwam in de rivieren in Nederland, maar echter rond 1900 verdwenen is uit Nederland. De aanwezigheid van de oeveeras wordt daarmee uitgesloten.

3.2.11 Weekdieren

Er zijn twee weekdiersoorten beschermd vanuit de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de Bataafse stroommossel en de platte schijfhoren. De Bataafse stroommossel is reeds verdwenen uit Nederland. De platte schijfhoren komt voor in een groot deel van Nederland en leeft in zoete, heldere en schone wateren met een rijke vegetatie. Vanwege de afwezigheid van dergelijke watergangen binnen het plangebied en de huidige verspreiding van de soort wordt de aanwezigheid van de platte schijfhoren uitgesloten.

3.2.12 Kreeftachtigen

De enige beschermde kreeftachtige is de Europese rivierkreeft. Van nature kwam deze soort voor in de stroomgebieden langs de grotere rivieren. Tegenwoordig is er nog één populatie bekend van de Europese rivierkreeft op een landgoed nabij Arnhem. Het plangebied bevindt zich niet in de nabijheid van dit landgoed, waardoor de aanwezigheid van beschermde kreeftachtigen kan worden uitgesloten.

3.2.13 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied, de duinen langs de westkust, Waddeneilanden of in het heuvelland van Zuid-Limburg. Enkele plantensoorten groeien echter wel op stikstofrijke en bemeste bodems (o.a. brave hendrik, kruipend moerasscherm, brede wolfsmelk, dreps, korensla, naakte lathyrus, scherpkruid, smalle raai en wolfskers), maar komen alleen voor op specifieke geografische locaties zoals in Zuid-Limburg, of hebben andere eisen zoals een vochtige groeiplaats, specifieke bodemsoort of schaduw. Tevens verspreiden de meeste beschermde plantensoorten zich slecht, waardoor er vaak enkele geïsoleerde populaties bekend zijn. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

4 Resultaten bureaustudie gebiedsbescherming

Middels een bureaustudie is de ligging van de verschillende beschermde natuurgebieden en/of gebieden met beschermde natuurwaarden ten opzichte van het plangebied bepaald. In dit hoofdstuk worden de kenmerken en de ligging beschreven van de natuurgebieden welke invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

4.1 Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden plant- en diersoorten van de Habitatrichtlijn en/of Vogelrichtlijn en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Ontwikkelingen en activiteiten mogen niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken en waarden van het gebied.

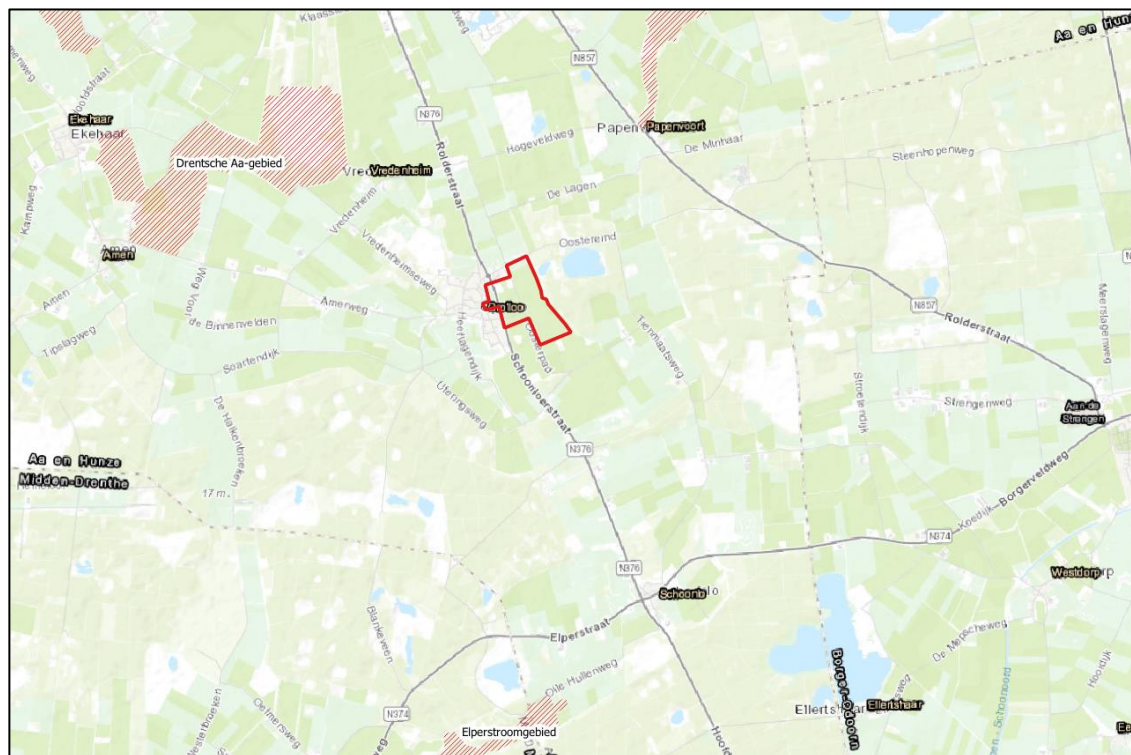
De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden betreffen het Drentsche Aa-gebied (1,3 kilometer, noordzijde) en het Elperstroomgebied (3,3 kilometer, zuidzijde) (afbeelding 4.1). Het Drentsche Aa-gebied wordt gekenmerkt door graslanden, bosjes, houtwallen, akkers, heide, jeneverbesstruwelen, esdorpen, hunebedden, landgoederen en verschillende beken. Het Elperstroomgebied wordt gekenmerkt door het typische beek- en esdorpenlandschap.

Tabel 4.1. Aangewezen habitattypen en habitatrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied 'Drentsche Aa-gebied'.

Habitattypen (1)	Habitattypen (2)	Habitatrichtlijnsoorten
Stuifzandheiden met struikheide	Heischrale graslanden	Gevlekte witsnuitlibel
Binnenlandse kraaiheidebegroeiingen	Blauwgraslanden	Rivierprik
Zandverstuivingen	Ruigten en zomen	Grote modderkruiper
Zure vennen	Actieve hoogvenen	Kleine modderkruiper
Beken en rivieren met waterplanten	Overgangs- en trilvenen	Rivierdonderpad
Vochtige heiden	Pioniervegetaties met snavelbiezen	Kamsalamander
Droge heiden	Beuken-eikenbossen met hulst	Bever
Jeneverbesstruwelen	Eiken-haagbeukenbossen	
Oude eikenbossen	Hoogveenbossen	
Vochtige alluviale bossen		

Tabel 4.2. Aangewezen habitattypen en habitatrictlijnsoorten van het Natura 2000-gebied 'Elperstroomgebied'.

Habitattypen (1)
Zure vennen
Vochtige heiden
Heischrale graslanden
Blauwgraslanden
Actieve hoogvenen
Kalkmoerassen
Vochtige alluviale bossen

Afbeelding 4.1. Ligging van Natura 2000-gebieden (rood gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rood omljnd) (bron achtergrond: Esri).

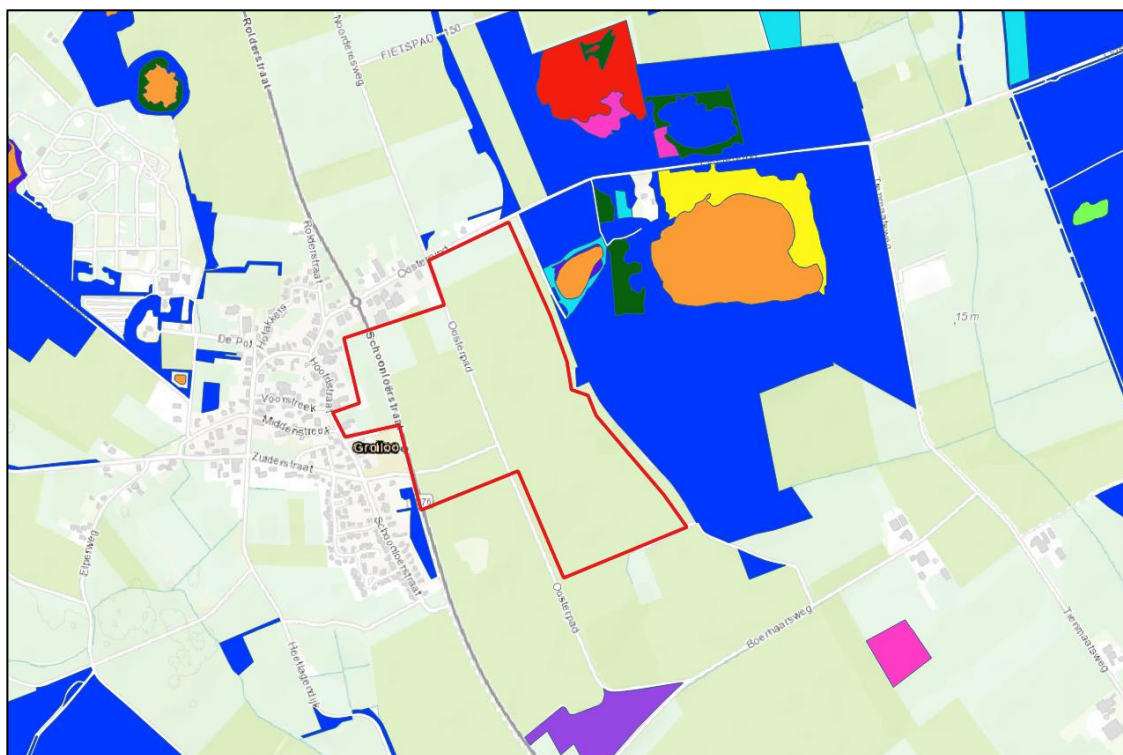
4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wet natuurbescherming vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Voor de natuurgebieden die behoren tot het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Het 'nee, tenzij'-principe betekent dat bestemmingsplannen toezien opdat nieuwe plannen en projecten geen significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden conform compensatiebeleid van de provincie Drenthe.

Het regime ter bescherming van het NNN kent in de provincie Drenthe geen externe werking. Dit houdt in dat alleen wanneer er binnen de grenzen van het NNN gewerkt wordt, de effecten beoordeeld en eventueel gecompenseerd dienen te worden. Effecten als gevolg van de activiteiten die ontstaan op NNN-gebieden die buiten de plangrenzen liggen (externe effecten), hoeven derhalve niet beoordeeld en gecompenseerd te worden.

Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is gelegen in en op de grens van het plangebied. De beheertypes welke grenzen aan of aanwezig zijn in het plangebied zijn N16.03 Droog bos met productie; N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland en N07.01 Droge heide.

Afbeelding 4.2. Ligging van NNN-gebieden (donkerblauw: N16.03 Droog bos met productie; oranje: N04.02 Zoete plas; roze: N06.04 Vochtige heide; lichtgroen: N06.06 Zuur ven of hoogveenven; donkergroen: N07.01 Droge heide; donkerpaars: N07.02 Zandverstuiving; lichtblauw: N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland; geel: N12.06 Ruigteveld; rood: N14.02 Hoog- en laagveenbos; lichtpaars: N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd) (bron achtergrond: Esri).

4.3 Bosclustering en waardevolle bosgemeenschappen

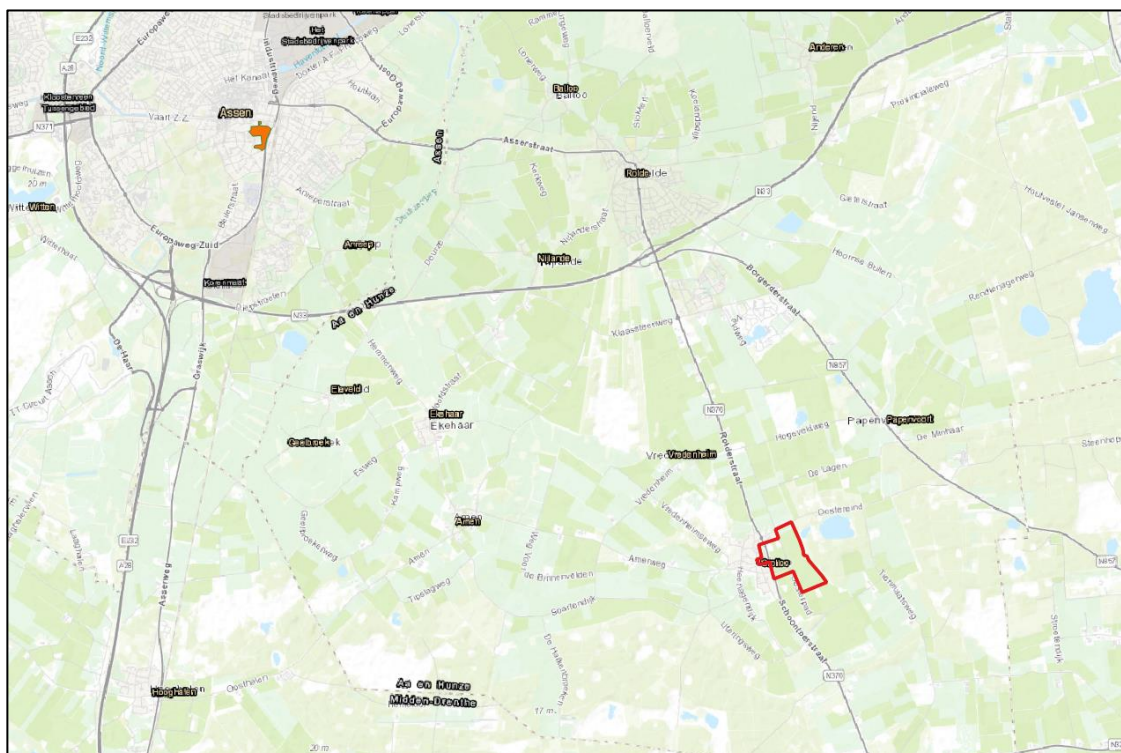
Waardevolle bosgemeenschappen zijn bossen met zeldzame planten en dieren, landschappelijk waardevolle beplantingen en zeer fraaie bomen, zoals aangegeven in het Bosbeleidsplan Drenthe, juli 1996. De provincie heeft een bosuitbreidingsbeleid. Een belangrijke planologische pijler onder het bosuitbreidingsbeleid is de bosclustering. In de Omgevingsvisie Drenthe is vastgelegd dat de provincie de aanleg van nieuwe bossen en landgoederen stimuleert. Aangezien de aanleg van nieuwe bossen een middel is om grotere, aaneengesloten natuurgebieden en ecologische verbindingen te realiseren zijn in de omgevingsverordening voorwaarden opgenomen voor de locaties voor de aanleg van een nieuw bos. Indien er een nieuw bos wordt aangelegd dient met deze voorwaarden rekening gehouden te worden.

Bij de aanplant van nieuw bos is het van belang om aan bepaalde voorwaarden te voldoen, met als doel het realiseren van ecologisch hoogwaardige of landschappelijk waardevolle bosgemeenschappen. Gezien er bij de voorgenomen werkzaamheden geen sprake is van de aanplant van een bos, is het niet relevant hieraan te toetsen. Regelgeving omtrent waardevolle bosgemeenschappen vormt geen belemmering voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

4.4 Bijzonder provinciaal natuurgebied of landschap

De provincie Drenthe kan gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen als bijzonder provinciaal natuurgebied of landschap. Binnen deze gebieden is het verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten in een bijzonder provinciaal natuurgebied of bijzonder provinciaal landschap handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen, die schadelijk kunnen zijn voor de in het aanwijzingsbesluit genoemde natuurwaarden, landschappelijke waarden en aanwezige cultuurhistorische kenmerken. Momenteel betreft landgoed Overcingel te Assen het enige bijzondere provinciale natuurgebied of landschap.

Het enige bijzondere provinciale natuurgebied of landschap is landgoed Overcingel te Assen, welke gelegen is op ruim acht kilometer van het plangebied.

Afbeelding 4.3. Ligging van bijzonder provinciaal natuurgebied of landschap Overcingel te Assen (oranje) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd) (bron achtergrond: Esri).

5 Effecten en gevolgen soortbescherming

5.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Onderstaand wordt gebruik gemaakt van de term "verstoringzone". Deze term heeft betrekking tot de invloedssfeer welke is bepaald op de verwachte maximale verstoring die de onderhavige werkzaamheden mogelijk hebben op aanwezige natuurwaarden. Hierbij is rekening gehouden met tussenliggende elementen, visuele verstoring, verstoring door geluid, en verstoring door trillingen. De verstoringzone is per mogelijk aanwezige soort op basis van expert judgement bepaald aan de hand van deze verstoringseffecten en omgevingsfactoren, alsmede de gevoeligheid van de betreffende soort op basis van ecologie.

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Buizerd, havik, sperwer, wespndief, roek, oehoe, zwarte wouw, ransuil, ooievaar, steenuil, kerkuil, huismus en gierzwaluw.	3.1	Potentieel.
Algemene broedvogels	Verschillende soorten.	3.1	Potentieel.
Vleermuizen	Verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes van gebouw- en boombewonende soorten.	3.5	Potentieel.
Overige zoogdieren	Boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis en steenmarter.	3.10	Potentieel.
	Hermelijn*, wezel*, aardmuis, bosmuis, bunzing*, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, ree, rosse woelmuis, veldmuis en vos.	3.10	Potentieel.
Reptielen	Hazelworm.	3.10	Potentieel.
Vlinders	Grote vos en grote weerschijnvlinder.	3.10	Potentieel.

* Met ingang van de Omgevingswet vervalt waarschijnlijk de vrijstelling voor de wezel, hermelijn en bunzing voor alle momenteel geldende juridische belangen.

5.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Vogels met jaarrond beschermde nesten

In het zuidwesten van het plangebied staan twee palen met ooievaarsnesten. Vanwege de afstand van de ooievaarspalen tot het plangebied (330 meter) wordt er niet verwacht dat het evenement een negatief effect zal hebben op de jaarrond beschermde nesten van de ooievaar. Nesten van de buizerd, havik, sperwer, wespndief, roek, oehoe, zwarte wouw en ransuil kunnen aanwezig zijn in de aangrenzende bosschages. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze bosschages, kan dit verstoring geven tijdens het broedseizoen. Er zijn twee woonboerderijen binnen het plangebied en meerdere boerenerven in de directe omgeving van het plangebied wat mogelijk geschikt is als nestlocatie voor de huismus, gierzwaluw, steenuil of kerkuil. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze gebouwen, kan dit verstoring geven tijdens het broedseizoen. Het verstoren van broedende vogels is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het evenement niet kan plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 7.1.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringzone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer het evenement plaatsvindt, worden mogelijk aanwezige broedende vogels rond het plangebied verstoord en hun nesten vernietigd. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het evenement niet kan plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 7.1.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

In de gebouwen en bomen in het plangebied bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van één of meerdere soorten vleermuizen. De bosranden in de directe omgeving van het plangebied kunnen gebruikt worden als essentiële vliegroute. Het evenement kan verstoring geven door licht. Het verstoren van verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het evenement niet kan plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 7.1.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Overige zoogdieren

De bosschages langs het plangebied kunnen verblijfplaatsen en leefgebied bevatten van de boomarter, das, eekhoorn, grote bosmuis en steenarter. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze bosschages, kan dit verstoring geven op de verblijfplaatsen van deze soorten. De omliggende woningen, boerderijen en erven kunnen verblijfplaatsen bieden aan de steenarter. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze gebouwen, kan dit verstoring en tijdelijke beschadiging en/of vernieling veroorzaken op de verblijfplaatsen van deze soorten.

De bosschages langs het plangebied kunnen verblijfplaatsen en leefgebied bevatten van de hermelijn, wezel, aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, ree, rosse woelmuis en vos. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze bosschages, kan dit verstoring geven op de verblijfplaatsen van deze soorten. De omliggende woningen, boerderijen, erven en tuinen kunnen verblijfplaatsen bieden aan egel, bunzing en huisspitsmuis. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze gebouwen, kan dit verstoring geven op de verblijfplaatsen van deze soorten. De agrarische percelen kunnen gebruikt worden als verblijfplaats voor de haas, huisspitsmuis en veldmuis, en kan als essentieel foerageergebied dienen voor de huisspitsmuis en veldmuis. Wanneer het evenement plaatsvindt op deze agrarische percelen, kan dit verstoring, beschadiging en vernieling veroorzaken op de functionaliteit van de verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van deze soorten.

Het verstoren (voor 3.10 soorten geldt verstoring alleen indien het leidt tot het verminderd of niet functioneren van de verblijfplaats), beschadigen, vernielen van verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied, en de functionaliteit hiervan, is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het evenement niet kan plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 7.1.4 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Reptielen

De bosschages langs het plangebied kunnen verblijfplaatsen en leefgebied bevatten van de hazelworm. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze bosschages, kan dit verstoring en tijdelijke beschadiging en/of vernieling veroorzaken op het leefgebied van de hazelworm. Het verstoren (voor 3.10 soorten geldt verstoring alleen indien het leidt tot het verminderd of niet functioneren van de verblijfplaats) en tijdelijk beschadigen en/of vernielen van essentieel leefgebied is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het evenement niet kan plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 7.1.5 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vlinders

De bosschages in het plangebied bevatten mogelijk waardplanten van de grote vos en de grote weerschijnvlinder. Wanneer er geen bomen gekapt gaan worden zal het evenement geen negatief effect hebben op de grote vos en de grote weerschijnvlinder. Wanneer er echter wel bomen gekapt moeten worden kan dit ervoor zorgen dat voortplantingshabitat van deze vlindersoorten verdwijnt. Het vernietigen van voortplantingshabitat is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het evenement niet kan plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 7.1.7 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

6 Effecten en gevolgen gebiedsbescherming

In dit hoofdstuk worden de effecten van de geplande ingreep getoetst aan het beschermingsregime van de natuurgebieden of de gebieden met beschermde natuurwaarden (zie hoofdstuk 4). Voor bepaalde beschermde gebieden dienen ook effecten beoordeeld te worden wanneer er geen werkzaamheden plaatsvinden binnen het natuurgebied, maar er wel mogelijk effecten op kunnen zijn. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking kan lokaal plaatsvinden (bijvoorbeeld bij lichtverstoring), maar ook op zeer grote afstand (zoals bij stikstofdepositie). Ook wordt er bij enkele gebieden onderscheid gemaakt tussen tijdelijke en permanente effecten.

Natura 2000

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn het Drentsche Aa-gebied (1,3 kilometer, noordzijde) en het Elperstroomgebied (3,3 kilometer, zuidzijde). Vanwege de afstand tot dit gebied en tussenliggende elementen zoals dorpen, agrarische gebied en wegen kunnen effecten door geluid, trillingen en verlichting op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten door stikstofdepositie kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, doordat stikstof over een lange afstand kan neerslaan. Het evenement kan daardoor niet plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 7.2.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

NNN

Aangezien het plangebied langs de randen in een NNN-gebied ligt kunnen effecten op het gebied niet worden uitgesloten. Voor de natuurgebieden die behoren tot de NNN geldt dat bestemmingsplannen dat bestemmingsplannen toezien opdat nieuwe plannen en projecten geen significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. Het beheertype van het NNN-gebied binnen het plangebied is N16.03 Droog bos met productie. Het evenement kan een negatief effect hebben op het NNN-gebied. Het evenement kan daardoor niet plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 7.2.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Bijzonder provinciaal natuurgebied of landschap

Het plangebied ligt op ruim acht kilometer van het dichtstbijzijnde bijzondere provinciale natuurgebied of landschap, landgoed Overcingel te Assen. Gezien de stedelijke ligging van dit landgoed, de vele al aanwezige verstoring en de afstand tot het plangebied, worden negatieve effecten op het landgoed op voorhand uitgesloten.

7 Vervolgstappen soorten en gebieden

In dit hoofdstuk worden de vervolgstappen beschreven voor de soorten en gebieden waarvan in hoofdstuk 5 en 6 zijn bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgstappen kunnen bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten of om een nadere analyse naar de effecten op een gebied uit te voeren. Maar de vervolgstap kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is of dat er compensatie moet worden gerealiseerd. Tevens kan een specifieke werkwijze worden omschreven waardoor negatieve effecten worden voorkomen en de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing.

Tabel 7.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgstap benodigd is. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgstap
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Buizerd, havik, sperwer, wespandief, roek, oehoe, zwarte wouw, ransuil, steenuil, kerkuil, huismus en gierzwaluw.	3.1	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
Algemene broedvogels	Verschillende soorten.	3.1	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
Vleermuizen	Verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes van gebouw- en boombewonende soorten.	3.5	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
Overige zoogdieren	Boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis en steenmarter.	3.10	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
	Hermelijn*, wezel*, aardmuis, bosmuis, bunzing*, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, ree, rosse woelmuis, veldmuis en vos.	3.10	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
Reptielen	Hazelworm.	3.10	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
Vlinders	Grote vos en grote weerschijnvlinder	3.10	Potentieel.	Nader onderzoek, wanneer bomen gekapt gaan worden.

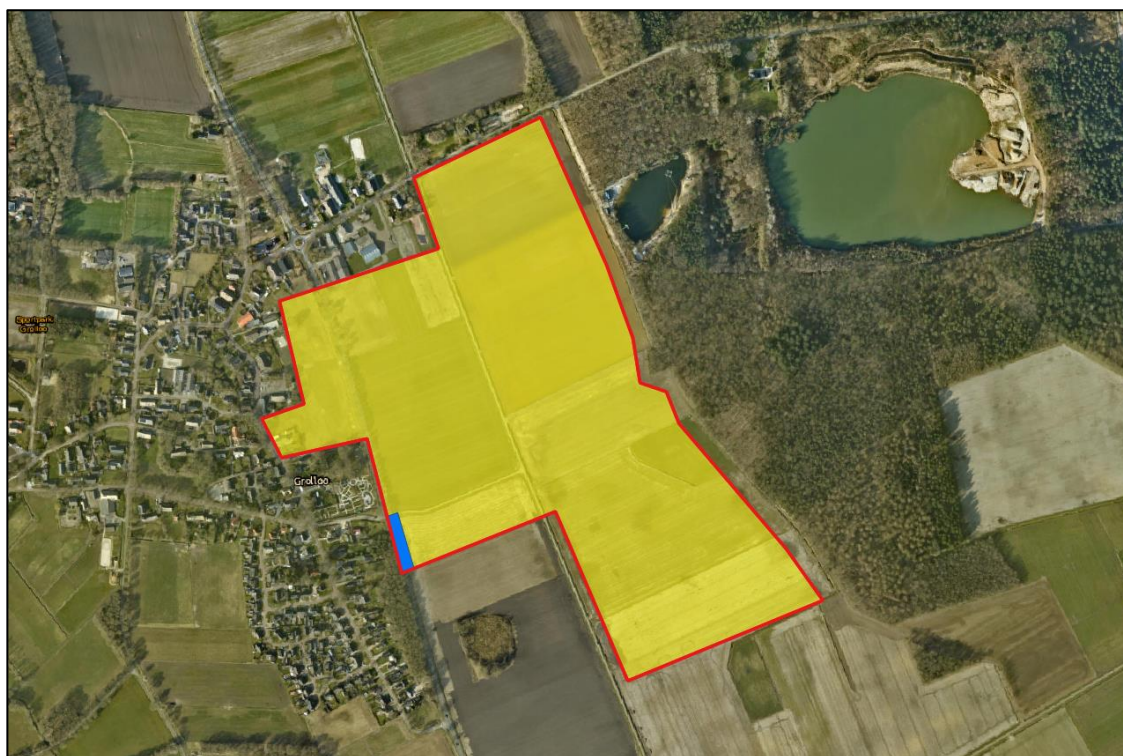
*Met ingang van de Omgevingswet (1 januari 2024) vervalt waarschijnlijk de vrijstelling voor de wezel, hermelijn en bunzing voor alle momenteel geldende juridische belangen.

7.1 Soorten

7.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Nesten van de buizerd, havik, sperwer, wespndief, roek, oehoe, zwarte wouw en ransuil kunnen aanwezig zijn in de bosschages. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze bosschages, kan dit verstoring geven tijdens het broedseizoen. De bosschages zijn alleen gelegen langs het deel van het plangebied wat gebruikt gaat worden als parkeerterrein. Wanneer met het festival en het parkeren een afstand gehouden wordt van minimaal 20 meter tot aan de rand van het bosschage, wordt er niet verwacht dat het parkeren een negatief effect heeft op mogelijk aanwezige jaarrond beschermde nesten van buizerd, havik, sperwer, wespndief, roek, oehoe, zwarte wouw en ransuil. Er zijn verschillende woningen en boerderijen binnen en naast het plangebied welke mogelijk geschikt zijn als nestlocatie voor de huismus, gierwaluw, steenuil of kerkuil. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze gebouwen, kan dit verstoring geven tijdens het broedseizoen. Echter is dit evenement een jaarlijks terugkerend evenement waarbij elk jaar verstoring optreedt bij de woningen in de directe omgeving van het plangebied, waaruit geconcludeerd kan worden dat eventueel aanwezig dieren aan de verstoring gewend zijn. Tevens broeden huismus, gierwaluw, steenuil en kerkuil in de directe omgeving van mensen, waardoor deze soorten enige verstoring gewend zijn. Er wordt niet verwacht dat het festival extra verstoring veroorzaakt voor mogelijk aanwezige huismus, gierwaluw, steenuil en kerkuil.

In afbeelding 7.1 is weergegeven in welke delen van het plangebied geen negatief effect wordt verwacht op de soorten in de bosschages.

Afbeelding 7.1. Gebied wat gebruikt kan worden zonder dat het een negatief effect heeft op bosschages waar mogelijk beschermde jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn, zoogdiersoorten verblijfplaatsen hebben en waar mogelijk leefgebied van de hazelworm aanwezig kan zijn (geel) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd). Het

blauwe gebied mag niet gebruikt worden gezien deze zich op minder dan 20 meter van het bosschage bevindt (bron achtergrond: Esri).

7.1.2 Algemene broedvogels

Algemene broedvogels

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van het evenement vogels in, of binnen de verstoringzone van het evenement broeden, mag het evenement geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

In de bosschages in het plangebied is het niet mogelijk om broedgevallen te voorkomen. Het advies is om met het festival uit de buurt van de bosschages te blijven, zoals is voorgesteld in afbeelding 7.1.

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen:

Broedgevallen binnen het plan- en verstoringgebied van de werkzaamheden moeten voorkomen worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

- Door het plaatsen van (fluit)linten in grasland kunnen weidevogels en grondbroeders buiten het plangebied gehouden worden;
- Door het kort maaien en kort houden van de oevervegetatie (waaronder bijvoorbeeld rietkragen maar ook pitruspollen) is er geen nestgelegenheid voor watervogels zoals meerkoet, waterhoen en wilde eend, en voor rietvogels zoals blauwborst, rietzanger en rietgors.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

Bovengenoemde preventieve maatregelen kunnen alleen worden toegepast indien deze niet van invloed zijn op de andere (mogelijk aanwezige) beschermde natuurwaarden.

7.1.3 Vleermuizen

De omgeving van het festival kan door vleermuizen in gebruik zijn als verblijfplaats en vliegroute. Het verstoren van verblijfplaatsen en vliegroutes is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Er moet tijdens het evenement rekening gehouden worden met het vermijden van extra lichtoverlast op potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes. Indien er licht gevoerd wordt na zonsopkomst en voor zonsopkomst, dan dienen onderstaande mitigerende maatregelen opgevolgd te worden.

Mitigerende maatregelen:

- Extra lichtoverlast tijdens de werkzaamheden moet worden voorkomen door het licht weg te draaien van gebouwen, waterpartijen en –gangen, en bomen;
- Indien verlichting gevoerd moet worden dient er gekozen te worden voor amberkleurige verlichting.

7.1.4 Overige zoogdieren

De bosschages langs het plangebied kunnen verblijfplaatsen en leefgebied bevatten van de boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis en steenmarter. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze bosschages, kan dit verstoring geven op de verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de das geldt dat wanneer een burcht aanwezig is in het bosschage, het omliggende agrarisch land dient als essentieel foerageergebied. Het deel van het plangebied wat het dichtst tegen het bosschage aan grenst wordt alleen gebruikt voor parkeergelegenheid. Tevens gaat het om een tijdelijk evenement tot 01:00 's nachts, waardoor de rest van de nacht geen verstoring aanwezig is. Hierdoor is de in acht genomen afstand van minimaal 20 meter tot aan de rand van de bosschages voldoende afstand voor de das, mede gezien langs de rand van het bos een pad loopt. De woningen, boerderijen en erven kunnen verblijfplaatsen bieden aan de steenmarter. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze gebouwen, kan dit verstoring geven op de verblijfplaatsen van de steenmarter.

De bosschages in en langs het plangebied kunnen verblijfplaatsen en leefgebied bevatten van de hermelijn, wezel, aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, ree, rosse woelmuis en vos. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze bosschages, kan dit verstoring en tijdelijke beschadiging en/of vernieling veroorzaken op de verblijfplaatsen van deze soorten. De woningen, boerderijen en erven kunnen verblijfplaatsen bieden aan bunzing en huisspitsmuis. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze gebouwen, kan dit verstoring en tijdelijke beschadiging en/of vernieling veroorzaken op de verblijfplaatsen van deze soorten. De agrarische percelen kunnen gebruikt worden als verblijfplaats voor de haas, huisspitsmuis en veldmuis, en kan als essentieel foerageergebied dienen voor de huisspitsmuis en veldmuis. Wanneer het evenement plaatsvindt op deze agrarische percelen, kan dit verstoring en tijdelijke beschadiging en/of vernieling veroorzaken op de verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van deze soorten.

Het verstoren en tijdelijk beschadigen en/of vernielen van de functionaliteit van verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Voor boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis, steenmarter, hermelijn, wezel, aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, ree, rosse woelmuis en vos geldt om zoveel mogelijk afstand te houden van de bosschages en gebouwen om verstoring op de functionaliteit van verblijfplaatsen te voorkomen. Voor de haas geldt een specifieke werkwijze, welke in een opvolgende alinea beschreven wordt. In afbeelding 7.1 is weergegeven in welke delen van het plangebied geen negatief effect wordt verwacht op in de bosschages en in de gebouwen. Wanneer deze percelen gebruikt worden, is er tevens genoeg alternatief essentieel foerageergebied over voor soorten zoals de haas.

Voor de huisspitsmuis en veldmuis in de agrarische delen geldt dat mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om een negatief effect op de verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van deze soorten te voorkomen.

Specifieke werkwijze haas

De haas kan tevens niet uitgesloten worden in de agrarische percelen. Er dient voorkomen te worden dat de haas binnen de invloedssfeer van het evenement een leger maakt. Dit kan gedaan worden door het deel regelmatig te verstoren en het gras goed kort te houden. Wanneer het evenement plaatsvindt binnen de voortplantingsperiode van de haas (februari tot augustus), dienen de volgende maatregelen te worden opgevolgd:

- Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van een hazenleger alvorens het evenement kan starten;
- Indien daarbij een leger met jongen wordt aangetroffen, wordt het gebied nog niet vrijgegeven, en wordt dagelijks gecontroleerd totdat de verblijfplaats verlaten is. Daarbij wordt ook gecontroleerd of deze niet elders in het projectgebied opnieuw gevestigd is.
- Kort houden van de vegetatie (direct na controle) in het projectgebied voorkomt het ontstaan van legers.

De controle op aanwezigheid van verblijfplaatsen van de haas kan tegelijkertijd met de controle op aanwezigheid van algemene broedvogels worden uitgevoerd. Tevens zullen eventueel geplaatste linten en vlaggetjes ter voorkoming van broedgevallen en de controles verstoring teweegbrengen om vestiging binnen het projectgebied te helpen voorkomen. De preventieve maatregelen mogen geen negatieve effecten veroorzaken op andere mogelijke aanwezige beschermde flora en fauna.

7.1.5 Reptielen

De bosschages in en langs het plangebied kunnen verblijfplaatsen en leefgebied bevatten van de hazelworm. Wanneer het evenement plaatsvindt in de buurt van deze bosschages, kan dit verstoring en tijdelijke beschadiging en/of vernieling veroorzaken op het leefgebied van de hazelworm. Het verstoren en tijdelijk beschadigen en/of vernielen van essentieel leefgebied is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Om een negatief effect op deze soort te voorkomen, dient alleen het in geel aangegeven gebied gebruikt te worden voor het evenement (afbeelding 7.1).

7.1.6 Vlinders

De bosschages in het plangebied bevatten mogelijk waardplanten van de grote vos en de grote weerschijnvlinder. Wanneer er geen bomen gekapt gaan worden zal het evenement geen negatief effect hebben op de grote vos en de grote weerschijnvlinder. Wanneer echte r wel bomen gekapt moeten worden kan dit ervoor zorgen dat voortplantingshabitat van deze vlindersoorten verdwijnt. Het vernietigen van voortplantingshabitat is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Wanneer er bomen gekapt moeten worden, dient een nader veldbezoek te worden uitgevoerd om te bepalen wat voor soort het betreft.

7.2 Gebieden

7.2.1 Natura 2000

Om te bepalen of er sprake is van (significant) negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden als gevolg van de stikstofemissie door het evenement, dient een nadere beschouwing plaats te vinden door onder andere het uitvoeren van een AERIUS-berekening en eventueel een daaruit volgende voorvoets stikstofdepositie en passende beoordeling.

7.2.2 Natuur Netwerk Nederland (NNN)

Het plangebied ligt niet een NNN-gebied en het regime ter bescherming van het NNN kent in de provincie Drenthe geen externe werking. Effecten als gevolg van de activiteiten die ontstaan op NNN-gebieden die buiten de plangrenzen liggen (externe effecten), hoeven de rhalve niet beoordeeld en gecompenseerd te worden.

8 Tussenconclusie

Voor een aantal soorten geldt, indien handelingen worden uitgevoerd ten behoeve van een geldig juridisch belang, een vrijstelling voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. Het rapport is opgesteld met de aanname dat het evenement niet is aangemerkt als geldig juridisch belang waarvoor de vrijstelling van deze soorten van toepassing is (de dikgedrukte soorten in tabel 3.1). Hierdoor zijn meer soorten meegenomen in de scope van deze QuickScan met de conclusie dat voor de huisspitsmuis en veldmuis in de agrarische delen geldt dat mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om een negatief effect op de verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van deze soorten te voorkomen.

Echter is na onderzoek van Hekkelman Advocaten N.V. geconcludeerd dat het evenement wel degelijk een geldig juridisch belang heeft als tijdelijke ruimtelijke inrichting, zoals omschreven in artikel 3.2 van de provinciale Omgevingsverordening Drenthe (zie bijlage 2). Met als gevolg dat voor deze soorten, waaronder de huisspitsmuis en veldmuis, wel degelijk een vrijstelling geldt. In hoofdstuk 9 is de nieuwe conclusie opgenomen.

9 Conclusie

In opdracht van Rho Adviseurs heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan soorten- en gebiedsbescherming uitgevoerd ten behoeve van het Blues Festival in Grolloo, gemeente Aa en Hunze, provincie Drenthe. Om te onderzoeken hoe de geplande voornemens zich verhouden tot (potentieel) aanwezige beschermde natuurwaarden in en nabij het plangebied en of deze negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen, is er een QuickScan soorten- en gebiedsbescherming uitgevoerd. Voor de meeste soortgroepen geldt dat er bepaalde locaties zijn waar het evenement gehouden kan worden zonder dat er een negatief effect ontstaat op deze soortgroepen (afbeelding 7.1).

Uit de QuickScan is gebleken dat jaarrond beschermde broedvogels, algemene broedvogels, vleermuizen, boomarter, das, eekhoorn, grote bosmuis, steenmarter, hazelworm, grote vos en grote weerschijnvlinder mogelijk negatieve effecten ondervinden. Voor het merendeel van deze soorten kunnen overtredingen op de Wet natuurbescherming uitgesloten worden, mits het festival plaatsvindt binnen het aangegeven gebied. Voor een aantal soorten zijn aanvullende maatregelen benodigd. Deze soorten staan hieronder vermeld. In hoofdstuk 7 staat beschreven wat dit voor elke soortgroep betekent.

Voor grote vos en grote weerschijnvlinder dient een nader onderzoek plaats te vinden, wanneer bomen gekapt gaan worden, zoals beschreven in paragraaf 7.1.6.

Voor jaarrond beschermde broedvogels dient een specifieke werkwijze te worden gevolgd zoals beschreven in paragraaf 7.1.1.

Voor vleermuizen dient een specifieke werkwijze te worden gevolgd zoals beschreven in paragraaf 7.1.3.

Voor hazelworm dient een specifieke werkwijze te worden gevolgd zoals beschreven in paragraaf 7.1.5.

Voor algemene broedvogels heeft het de voorkeur om buiten het vogelbroedseizoen te werken. Indien toch gestart wordt met de werkzaamheden aan het begin of te midden van het vogelbroedseizoen, dienen de maatregelen gevolgd te worden zoals beschreven in paragraaf 7.1.2.

Gorredijk, oktober 2023
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 16 mei 2023.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 -2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina libellen. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/libellen>
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina vlinders. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>
- FLORON (z.d.). Verspreidingsatlas vaatplanten. Geraadpleegd van <https://www.verspreidingsatlas.nl/vaatplanten>
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>
- Zoogdierverseniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten>

Bijlage 1 – Jaarrond beschermde nesten per provincie

Provincie Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Gelderland, Drenthe, Utrecht en Groningen*

Tabel 1. Jaarrond beschermde nesten in de provincies Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Gelderland, Drenthe, Utrecht en Groningen*.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boomvalk	4	Blauwe reiger	5	IJsvogel	5
Buizerd	4	Boerenzwaluw	5	Kleine bonte specht	5
Gierzwaluw	2	Bonte vliegenvanger	5	Kleine vliegenvanger	5
Grote gele kwikstaart	3	Boomklever	5	Koolmees	5
Havik	4	Boomkruiper	5	Kortsnavelboomkruiper	5
Huismus	2	Bosuil	5	Oeverzwaluw	5
Kerkuil	3	Brilduiker	5	Pimpelmees	5
Oehoe	3	Draaihals	5	Raaf	5
Ooievaar	3	Eidereend	5	Ruigpootuil	5
Ransuil	4	Ekster	5	Spreeuw	5
Roek	2	Gekraagde roodstaart	5	Tapuit	5
Slechtvalk	3	Glanskop	5	Torenvalk	5
Sperwer	4	Grauwe vliegenvanger	5	Zeearend	5
Steenuil	1	Groene specht	5	Zwarte kraai	5
Wespendief	4	Grote bonte specht	5	Zwarte mees	5
Zwarte wouw	4	Hop	5	Zwarte roodstaart	5
		Huiszwaluw	5	Zwarte specht	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten (steenuil).

Categorie 2: zeer honkvaste koloniebroeders of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 3: Zeer honkvaste broeders of afhankelijk van bebouwing (geen kolonie).

Categorie 4: vogels die ieder jaar terug keren naar specifiek nest.

Categorie 5: honkvaste broeders, maar voldoende flexibel. Vogels met een categorie 5 jaarrond beschermd nest worden alleen als jaarrond beschermd beschouwd wanneer hier een ecologisch zwaarwegende reden voor geldt.

**De provincie Groningen heeft met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming in 2017 gesteld dat er geen vaste lijst met jaarrond beschermde nesten wordt gehanteerd in de provincie Groningen, maar dat jaarronde bescherming afhankelijk is van de essentie van een nest. Wel erkent de provincie Groningen de lijsten van andere bevoegde gezagen. Om deze reden wordt de meest frequent gebruikte lijst jaarronde beschermde nesten gehanteerd en worden overige soorten met een essentieel nest toegevoegd indien van toepassing.*

Provincie Limburg

Tabel 2. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Limburg.

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenwaluw	2	Bijeneter	4
Boomvalk	3	Blauwe reiger	4
Bosuil	2	Buizerd	4
Gierzwaluw	2	Draaihals	4
Grote gele kwikstaart	2	Grauwe klauwier	4
Havik	3	Grutto	4
Huismus	2	Ijsvogel	4
Huiszwaluw	2	Kramsvogel	4
Kerkuil	1	Kwartelkoning	4
Oehoe	1	Oeverzwaluw	4
Ooievaar	2	Paapje	4
Raaf	3	Ringmus	4
Ransuil	3	Roerdomp	4
Rode wouw	3	Sperwer	4
Roek	1	Spotvogel	4
Slechtvalk	2	Visdief	4
Steenuil	1	Wulp	4
Torenvalk	3	Zomertortel	4
Wespendief	3	Zwarte specht	4
Zwarte wouw	3		

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten

Categorie 2: zeer plaatsgetrouwe broedvogel of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 3: zeer plaatsgetrouwe broedvogel of ieder jaar terugkeert naar specifiek nest.

Categorie 4: vogel dat jaarlijks terugkeert naar specifiek nest, maar voldoende flexibel is om elders een nieuw nest te bouwen. Echter, dusdanig kwetsbaar dat functionaliteit van leefgebied niet in het geding mag komen.

Provincie Overijssel

Tabel 3. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Overijssel.

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenwaluw	3	Blauwe reiger	5
Boomvalk	4	Bonte vliegenvanger	5
Bosuil	3	Boomklever	5
Buizerd	4	Boomkruiper	5
Gierzwaluw	2	Draaihals	5
Grote gele kwikstaart	3	Gekraagde roodstaart	5
Havik	4	Glanskop	5
Huismus	2	Grauwe vliegenvanger	5
Huiswaluw	2	Groene specht	5
Kerkuil	3	Grote bonte specht	5
Oehoe	3	Grutto	5
Ooievaar	3	Ijsvogel	5
Raaf	4	Kleine bonte specht	5
Ransuil	4	Kortsnavelboomkruiper	5
Roek	2	Middelste bonte specht	5
Slechtvalk	3	Oeverwaluw	5
Sperwer	4	Ringmus	5
Steenuil	1	Spreeuw	5
Torenvalk	4	Tapuit	5
Wespendief	4	Tureluur	5
Zeearend	4	Veldleeuwerik	5
Zwarte specht	3	Wulp	5
Zwarte wouw	4	Zomertortel	5
		Zwarte mees	5
		Zwarte roodstaart	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten.

Categorie 2: zeer plaatsgetrouwe koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats of afhankelijk van bebouwing of biotoop.

Categorie 3: zeer plaatsgetrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 4: vogels die jaarlijks terug keren naar specifiek nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Categorie 5: nesten van vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen.

Provincie Flevoland

Tabel 4. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Flevoland.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenzwaluw	3	Blauwe reiger	5b	Oeverzwaluw	5b
Bosuil	4	Boomvalk	5a	Ooievaar ¹	5a
Gierzwaluw	2	Buizerd	5a	Raaf	5a
Grote gele kwikstaart	3	Draaihals	5b	Rode wouw	5a
Huisemus	2	Groene specht	5b	Sperwer	5a
Kerkuil ²	1	Grote bonte specht	5b	Spreeuw	5b
Ransuil	4	Havik	5a	Tapuit	5b
Roek	2	Huiszwaluw	5b	Wespendief	5a
Slechtvalk	3	IJsvogel	5b	Zeearend	5a
Steenuil	1	Kleine bonte specht	5b	Zwarte specht	5b
Torenvalk	3	Middelste bonte specht	5b	Zwarte wouw	5a
		Oehoe	5a		

¹) Wanneer een ooievaarsnest in een hoogspanningsmast vanwege werkzaamheden moet worden weggehaald of verplaatst, dan kan dat buiten de periode dat er eieren/jongen aanwezig zijn, zonder ontheffing. Er dient na uitvoering van de werkzaamheden een gelijk aantal vervangende nesten in de hoogspanningsmast te worden aangeboden binnen hetzelfde territorium.

²) In het geval dat een kerkuilenkast binnen een erf wordt verplaatst buiten de periode dat er jongen aanwezig zijn, dan hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd, mits onder begeleiding van een deskundige.

Categorie 1: nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

Categorie 2: nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor nestplaatsen zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Categorie 3: nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor nestplaatsen zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Categorie 4: vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Categorie 5a: in beginsel wel jaarrond beschermd, tenzij uit een ecologische beoordeling blijkt dat aantasting niet van invloed is op de lokale staat van instandhouding van de soort, bijvoorbeeld omdat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn.

Categorie 5b: in beginsel niet jaarrond beschermd, tenzij door aantasting de lokale staat van instandhouding van de soort in het geding komt, bijvoorbeeld omdat er geen of onvoldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.

Provincie Friesland

Tabel 5. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Friesland (tot inwerkingtreding omgevingswet).

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boomvalk	4	Blauwe reiger	5	IJsvogel	5
Buizerd	4	Boerenzwaluw	5	Kleine bonte specht	5
Gierzwaluw	2	Bonte vliegenvanger	5	Kleine vliegenvanger	5
Grote gele kwikstaart	3	Boomklever	5	Koolmees	5
Havik	4	Boomkruiper	5	Kortsnavelboomkruiper	5
Huismus	2	Bosuil	5	Oeverzwaluw	5
Kerkuil	3	Brilduiker	5	Pimpelmees	5
Oehoe	3	Draaihals	5	Raaf	5
Ooievaar	3	Eidereend	5	Ruigpootuil	5
Ransuil	4	Ekster	5	Spreeuw	5
Roek	2	Gekraagde roodstaart	5	Tapuit	5
Slechtvalk	3	Glanskop	5	Torenvalk	5
Sperwer	4	Grauwe vliegenvanger	5	Zeearend	5
Steenuil	1	Groene specht	5	Zwarte kraai	5
Wespendief	4	Grote bonte specht	5	Zwarte mees	5
Zwarte wouw	4	Hop	5	Zwarte roodstaart	5
		Huiszwaluw	5	Zwarte specht	5

Uit een conceptversie omgevingsverordening van 2021 blijkt dat mogelijk met ingang van de omgevingsverordening in de provincie Fryslân een nieuwe lijst met jaarrond beschermde nesten in werking treedt, deze is echter nog niet definitief gemaakt en daarom nog niet geldig. Ook is het mogelijk dat deze lijst nog wijzigt of aan bepaalde voorwaarden verbonden is. In onderstaande tabel is opgenomen welke soorten met ingang van de omgevingsverordening jaarrond beschermd zijn in de provincie Fryslân.

Tabel 6. Aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten in de provincie Friesland vanaf inwerkingtreding omgevingswet (mogelijk vanaf 2023).

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Aalscholver	2	Ransuil	4	Bergeend	5
Blauwe reiger	2	Ringmus	2	Blauwe kiekendief	5
Boomvalk	4	Roek	2	Boerenzwaluw	5
Bosuil	3	Slechtvalk	3	Bontbekplevier	5
Buizerd	4	Sperwer	4	Eider	5
Draaihals	4	Steenuil	1	Gekraagde roodstaart	5
Dwergstern	2	Stormmeeuw	2	Glanskop	5
Gierzwaluw	2	Torenvalk	3	Grote mantelmeeuw	5
Grote gele kwikstaart	3	Wespendief	4	Grutto	5
Grote stern	2	Zeearend	4	Kleine bonte specht	5
Grote zilverreiger	2	Zwarte specht	3	Kleine mantelmeeuw	5
Havik	4	Zwarte stern	2	Kokmeeuw	5
Huismus	1	Zwarte wouw	4	Kraanvogel	5
Huiszwaluw	2	Zwartkopmeeuw	2	Middelste bonte specht	5
IJsvogel	3			Oeverzwaluw	5
Kerkuil	1			Paapje	5
Lepelaar	2			Ruigpootuil	5
Noordse stern	2			Scholekster	5
Oehoe	3			Spreeuw	5
Ooievaar	3			Strandplevier	5
Purperreiger	2			Visdief	5
Raaf	3			Zilvermeeuw	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten.

Categorie 2: zeer plaatsgetrouwe koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden of afhankelijk van bebouwing of biotoop.

Categorie 3: zeer plaatsgetrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest of afhankelijk is van bebouwing.

Categorie 4: vogels die jaarlijks terugkeert naar specifiek nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Categorie 5: nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage 2 – MEMO Hekkelman Advocaten N.V.

MEMO

AAN : Maarten van Lokven (MOJO)
VAN : Rachid Benhadi (Hekkelman Advocaten N.V.)
DATUM : 19 september 2023
BETREFT : MOJO/Grolloo Blues Festival

Inleiding

1. Ten behoeve van de uitbreiding van het Blues Festival in Grolloo, Drenthe heeft ecologisch adviesbureau JM Ecologie (hierna: 'JM') in opdracht van Rho Adviseurs een quickscan soorten- en gebiedsbescherming uitgevoerd. De bevindingen van JM zijn vastgelegd in het volgende rapport:
 - JM Ecologie, QuickScan Grolloo, Blues Festival, Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming, rapportnummer R23.075, d.d. 20 september 2023.
2. Kort samengevat komt JM in het hiervoor genoemde rapport, tot de conclusie dat met de beoogde uitbreiding van het evenement in strijd wordt gehandeld met het soortenbeschermingsregime op grond van de Wet natuurbescherming (hierna: 'de Wnb'). Om die reden – zo stelt JM – is er mogelijk een ontheffing nodig van gedeputeerde staten
3. Zoals afgesproken heb ik het rapport van JM beoordeeld. Het rapport met mijn suggesties is als bijlage bij dit memo gevoegd. Daarnaast beantwoord ik in dit memo de (juridische) vraag of er überhaupt een ontheffing is vereist. Zoals ik hierna uiteen zal zetten, is voor de soorten waar het om gaat – namelijk de huisspitsmuis en de veldmuis – geen ontheffing vereist. Voor die soorten geldt een algemene vrijstelling, op grond van de provinciale verordening.

Inleiding

De quickscan van JM

4. JM stelt in de quickscan het volgende:

*"Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.
(...)"*

Onderstaande soorten betreffen soorten waarvoor een vrijstelling voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen geldt indien handelingen worden uitgevoerd ten behoeve van een geldig juridisch belang. Evenementen en festivals zijn niet aangemerkt als geldig juridisch belang waarvoor de vrijstelling van toepassing is.

(...)

Voor de huisspitsmuis en veldmuis in de agrarische delen van het plangebied geldt dat mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om een negatief effect op de verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van deze soorten te voorkomen. Geadviseerd wordt om met het bevoegd gezag, de Provincie Drenthe, in overleg te treden over hoe met deze soorten dient te worden omgegaan.”.

5. Op basis van bovenstaande zou dan de conclusie moeten zijn dat voor de beoogde uitbreiding van het evenement in Grolloo een ontheffing als bedoeld in artikel 3.10 van Wnb benodigd is. Volgens JM is een vrijstelling voor het verstoren van het leefgebied van de huisspitsmuis en de veldmuis op grond van de toepasselijke wet- en regelgeving mogelijk. Evenementen en festivals zijn volgens de ecoloog echter niet aangemerkt als geldig juridisch belang waarvoor de vrijstelling van toepassing is. Zoals ik hierna uiteen zal zetten, is dit onjuist.

Juridisch kader

Wet natuurbescherming

6. Uit het samenstel van artikel 3.10 lid 2 en artikel 3.8 van de Wnb volgt dat provinciale staten bij provinciale verordening vrijstelling kunnen verlenen van de in artikel 3.10 genoemde verboden. Artikel 3.10 luidt als volgt:

"Artikel 3.10

1 Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2 Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden; d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
h. in het algemeen belang, of
i. bestendig gebruik.
3 De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.". (onderstreping mijnerzijds, RB).

7. Artikel 3.8 lid 2 van de Wet natuurbescherming luidt als volgt:

"Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten." (onderstreping mijnerzijds, RB).

8. In de memorie van toelichting bij de Wnb is het volgende opgemerkt ten aanzien van het in artikel 3.10 tweede lid, onder a genoemde uitzondering voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen:

*"De uitzondering voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling, als genoemd in het tweede lid, onderdeel a, kan zowel op grote projecten zien, zoals werkzaamheden in het kader van landinrichting, de aanleg van wegen, bedrijventerreinen, havens of woonwijken, als op relatief beperkte activiteiten, zoals de bouw van een schuur of de verbouwing van een huis. Ook natuurontwikkeling kan hieronder vallen. **Aan «handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden» is «met inbegrip van het daarop volgende gebruik van de gebieden» toegevoegd. In de praktijk bleek hierover wel eens onduidelijkheid te bestaan.**"¹*

9. Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat de wetgever de uitzondering voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling ruim heeft opgevat. In essentie gaat het hierbij om uiteenlopende ingrepen in de fysieke leefomgeving. De aanleg en realisatie van een evenemententerrein c.q. evenementengelegenheid en het daarop volgende gebruik valt naar mijn oordeel dan ook te kwalificeren als handeling in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. De wetgever heeft immers niet voor niets de zinsnede "met inbegrip van het daarop volgende gebruik van de gebieden" aan de wettekst (zie artikel 3.10 lid 2 aanhef en onder a van de Wnb) toegevoegd.

¹ Kamerstukken II 2011/12, 33348, 3, p. 266.

10. Zoals ik hiervoor heb opgemerkt kunnen Provinciale Staten afwijken van het verbod zoals omschreven in artikel 3.10 lid 1 van de Wnb. De provincie Drenthe heeft in zijn Omgevingsverordening een vrijstellingslijst opgenomen, op grond waarvan soorten onder voorwaarden worden vrijgesteld van een Wnb-vergunning. De voorwaarden voor vrijstelling staan in artikel 3.2 van de provinciale Omgevingsverordening Drenthe en luidt als volgt:

"1. Van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, wordt vrijstelling verleend, voor de soorten genoemd in bijlage IV, voor het verrichten van handelingen in het kader van de volgende belangen:

- a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;*
 - b. bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;*
 - c. bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;*
 - d. bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.*
- (...)"*

11. Bovenstaand artikel 3.2 verwijst naar een bijlage. De bijlage die bedoeld wordt betreft Bijlage IV bij de Omgevingsverordening. In deze bijlage worden de huisspitsmuis en de veldmuis genoemd als diersoorten die zijn vrijgesteld en waarvoor dus geen ontheffing (oftewel natuurvergunning) is vereist. Bijlage IV luidt – voor zover hier relevant – als volgt:

"Bijlage IV Provinciale vrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer In artikel 3.2, eerste lid, van de POV worden de soorten in bijlage IV bij de POV vrijgesteld van de vergunningplicht voor de in dat artikel genoemde belangen. In deze toelichting wordt aangegeven waarom welke soorten zijn opgenomen in bijlage IV (hierna: de provinciale vrijstellingslijst).

Voor het plaatsen van een soort op de provinciale vrijstellingslijst moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Een van de voorwaarden voor het kunnen opnemen van een soort is dat de vrij te stellen soort zich in een gunstige staat van instandhouding bevindt (artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel c, Wet natuurbescherming).

Aan de hand van deze voorwaarde is gekeken naar de soorten die in de huidige Flora- en faunawet zijn vrijgesteld (voormalige tabel 1 soorten) en de soorten die in de Wet natuurbescherming op de bijlage (onderdelen A en B) behorend bij artikel 3.10 zijn geplaatst. Het resultaat van deze inventarisatie is dat voor negen soorten een nadere analyse nodig is. Twee amfibieënsoorten (alpenwatersalamander en kleine watersalamander) en vijf zoogdiersoorten (bunzing, egel, eekhoorn, hermelijn en wezel) omdat de staat van instandhouding mogelijk ongunstig is. Daarnaast is de staat van instandhouding van twee soorten mogelijk gunstig (das, steenmarter), maar zorgen deze soorten voor overlast. Deze negen soorten zijn individueel behandeld.

Uiteindelijk leidt de analyse per soort tot een conclusie om de betreffende soort al dan niet op de provinciale vrijstellingslijst te plaatsen. Voor het bepalen van de trends van de verschillende soorten is gebruikgemaakt van de meest recente informatie. Verrassend genoeg is de beschikbare informatie slechts beperkt beschikbaar. Goede informatie is schaars. Zoogdieren en watersalamanders leiden een verborgen bestaan en zijn lastig waar te nemen. Van de negen nader bekeken soorten verkeren er drie in een gunstige staat van instandhouding, van één soort is de staat van instandhouding ongunstig en van de overige vijf is de status onzeker, vooral door gebrek aan voldoende gegevens. Om te komen tot een goede onderbouwing van de staat van instandhouding is in viertal gevallen betere informatie nodig. Nader onderzoek is gewenst. Zo kan beter beoordeeld worden of een soort al dan niet een vrijgestelde status verdient. Ook kan het veranderen van de status van 'vrijgesteld' naar 'beschermde' leiden tot onnodige regeldruk. Het probleem van achteruitgang ligt vaak niet bij een gebrek aan beschermde status maar aan andere oorzaken zoals het verminderen van geschikt leefgebied, verkeer en verminderd voedselaanbod. Het heeft weinig zin om een soort te beschermen als ook niet tegelijkertijd zijn leefgebied beschermd wordt. Actieve bescherming in de vorm van verbeteren van het leefgebied is in een aantal gevallen dan ook effectiever dan het niet vrijstellen van de beschermde status voor bepaalde ingrepen.

De vrijstelling als bedoeld in Artikel 3.2, lid 1 van de Omgevingsverordening betreft de volgende soorten:

(...)

<i>Huisspitsmuis</i>	<i>Crocidura russula</i>
<i>Veldmuis</i>	<i>Microtus arvalis</i>

(...)." (onderstreping mijnerzijds, RB).

12. In de toelichting op de Omgevingsverordening van de provincie Drenthe wordt het volgende opgemerkt over de vrijstellingslijst:

"In het tweede lid van artikel 3.10 Wet natuurbescherming is bepaald dat Provinciale Staten vrijstelling kunnen verlenen van de verboden bedoeld in het eerste lid. Dit artikel dient als grondslag voor deze vrijstelling. In de Wet natuurbescherming worden deze soorten 'overige soorten' genoemd in deze toelichting wordt gesproken over 'nationaal beschermde soorten', waarmee hetzelfde wordt bedoeld. Dit heeft er mee te maken dat deze soorten niet zijn beschermd op grond van internationale verdragen zoals de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming), de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn (artikel 3.5 Wet natuurbescherming).

Provinciale Staten hebben in de Wet natuurbescherming de bevoegdheid gekregen om vrijstelling te verlenen voor zowel de Europees/internationaal beschermde soorten als voor de nationaal beschermde soorten. Een vrijstelling voor de Europese/internationale soorten kan slechts worden verleend voor een aantal in de Wet natuurbescherming genoemde belangen. Ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud behoren hier niet toe. Voor de nationaal beschermde soorten (3.10) kan wel vrijstelling verleend worden voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer en onderhoud. De mogelijkheid is hiertoe gegeven in de artikelen 3.10, tweede lid, in combinatie met 3.8, tweede lid Wet natuurbescherming. Omdat de vrijstelling van de 3.10 soorten een beleidsarme voortzetting is van de vrijstelling onder de Flora- en faunawet is in artikel 3.2 van de Omgevingsverordening vrijstelling gegeven voor een aantal soorten die zijn beschermd op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

(...)

*De vrijstelling wordt gegeven ten behoeve van een viertal belangen. Alleen als één van deze belangen zich voordoet mag van de vrijstelling gebruik worden gemaakt. Kort samengevat zijn dit het belang van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en een drietal vormen van bestendig beheer en onderhoud. Uit de memorie van toelichting bij de Wet natuurbescherming blijkt dat de uitzondering voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling, zowel ziet op grote projecten, zoals werkzaamheden in het kader van landinrichting, de aanleg van wegen, bedrijventerreinen, havens of woonwijken, als op relatief beperkte activiteiten, zoals de bouw van een schuur of de verbouwing van een huis. Ook natuurontwikkeling kan hieronder vallen. Verder blijkt uit de memorie van toelichting dat het bij 'bestendig beheer en onderhoud' gaat om het voortzetten van de ter plaatse bestaande praktijk. Om te beoordelen of beheer, gebruik en onderhoud bestendig is, dient de aard van de activiteiten en de middelen in ogenschouw worden genomen, alsmede het tijdstip, de frequentie en de schaal waarop de activiteiten worden ondernomen. Gedacht moet worden aan regelmatig terugkerend beheer, gebruik of onderhoud dat al langere tijd plaatsvindt zonder dat dit beheer, gebruik of onderhoud in de weg heeft gestaan aan de vestiging en het behoud van individuen van beschermde soorten in de gebieden waar het beheer, gebruik of onderhoud plaatsvindt. De activiteiten zijn gericht op het handhaven van de bestaande situatie, hetgeen bijvoorbeeld kan blijken uit een beheer- of onderhoudsplan. Voorbeelden van beheer en onderhoud zijn het maaien om bepaalde vegetaties in een natuurgebied in stand te houden, beheer van waterlopen in het kader van de keur, het maaien van bermen vanwege de verkeersveiligheid en het maaien van weilanden voor kuilvoer.*² (onderstreping mijnerzijds, RB).

1.1.1.1. Conclusie

13. De provinciale Omgevingsverordening Drenthe voorziet in een vrijstellingsregeling voor de huisspitsmuis en de veldmuis. Een ontheffing zoals omschreven in artikel 3.8 van de Wnb, is niet nodig wanneer tevens wordt voldaan aan de voorwaarden zoals omschreven in artikel 3.2 van de Omgevingsverordening Drenthe. Kort samengevat geldt er een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen én het daarop volgende gebruik.
14. De aanleg en realisatie van een evenemententerrein c.q. evenementengelegenheid voldoet aan de vrijstellingsregeling, nu de aanleg en realisatie van het evenemententerrein kwalificeert als ruimtelijke inrichting. Gelet hierop valt het gebruik van het evenemententerrein ook onder het belang van de ruimtelijke inrichting. De wettekst is op dit punt helder. De wetgever heeft immers niet voor niets de zinsnede "met inbegrip van het daarop volgende gebruik van de gebieden" aan de wettekst (zie artikel 3.10 lid 2 aanhef en onder a van de Wnb) toegevoegd.
15. Kortom: er kan voor het betrokken evenement gebruik worden gemaakt van de in de Omgevingsverordening opgenomen vrijstellingsregeling. Het aanvragen van een ontheffing voor het doden en/of verstoren (als bedoeld in artikel 3.10 Wnb) van de huisspitsmuis en de veldmuis is dan ook niet nodig.

² Toelichting Provinciale Omgevingsverordening Drenthe.